

ამობრწყინდა ვედას მთიდან,
 ვით თოთხმეტი დღის მთვარე,
 მადლობა ღმერთს, მისი მოსვლით
 განათდა ჩვენი მხარე.
 მოგვიტანა ღვთის ბრძანება,
 მარგალიტი წყობილი,
 გვერდით ახლავს აბუ ბექირ
 უღალატო ძმობილი.
 შუქი მოჰფინა მედინას,
 მისი მოსვლით გავლადლით,
 ვეგებებით შუამავალს
 და შევსძახით, მობრძანდით!
 შენ ხარ მზე და შენ ხარ მთვარე,
 ქვეყნის მანათობელო,
 მობრძანდი, ღვთის საყვარელო
 რჯულის განმმარტებელო.
 მოგვაშორა ძველმანები
 და შეგვმოხა ახლებით,
 სული ჩვენი გაგვინათლა,
 რწმენის ჭეშმარიტებით.
 უქადაგა მცდარ მორწმუნეთ,
 მივეყვით პატრონს სიკეთის
 ყველა, ვინც მიჰყვა მუჰამედს
 ჰპოვეს ბაღებს სამოთხის.
 გაგვიმარტა ღვთის ბრძანება
 და ჩვენც გულით ვენდობით,
 სიტყვას მუდამ ვუპატრონებთ,
 გვეძმო, ჩვენაც ვეძმობით.
 მხარს მოგცემთ მუდამ ღმერთმანი,
 არ გვწვევია ღალატი.
 შენ რომ სანდო ვარსკვლავი ხარ,
 ეტევიც არ გვაქვს ამაში
 ამობრწყინდა ვედას მთიდან,
 ვით თოთხმეტი დღის მთვარე,
 მადლობა ღმერთს, მისი მოსვლით
 განათდა ჩვენი მხარე

ნაინდა აუზაჰაჰე აუაჰაჰანი

დიანეთის საქმეთა სამმართველოსგან
 საჩუქარია.

Peygamberim Öteniyorum
 Gültüce

 დიანეთის საქმეთა სამმართველო

ნეონა მუხამედი მუხამედი

(აღლასის ღოცვა და დიდება მას)

დიანეთის საქმეთა სამმართველოს
გამომცემლობა: 639
საბავშვო წიგნები: 160

ჩემს შუამავალს ვეცნობი
(მოშაადებულია რელიგიის, კულტურისა და
ეთიკის მასწავლებელთაგან შემდგარი კომისიის
მიერ)
კოორდინატორი:
დოქტორი ომერ მენექშე

გამომცემელი რედაქტორი:
დოქტორი იუქსელ ხალმანი

გიზულური ხელმძღვანელი:
ნურულლაჰ ოზბაი

საკონსულტაციო კომისია:
პროფ. დოქ. იბრაჰიმ სარიჩამი
სევეი ყარაბულუთი
სუაიი ქემალ იაზგინი

ილუსტრაცია:
ოსმან თურჰანი
2006-06-Y-0003- 639
ISBN 975-19-3913-5

გამომცემელი:
ERCE Matbaacılık
ტელ: (0312) 394 05 65
ანკარა, აპრილი 2006

დიანეთის საქმეთა სამმართველო:
სახელმწიფო საგამომცემლო სამმართველოს
ხელმძღვანელობა
მისამართი: ქ. ანკარა, ჩანქაია ესკიშეჰირის გზის
მე-9 კმ
ტელ: 0 (0312) 295 73 06
ფაქსი: 0 (312) 284 72 88
www.diyenet.gov.tr
diniyayinlar@diyanet.gov.tr

წიგნი გამოიცა:
აჭარის ა.რ. მუსლიმანთა
სახელმწიფო-სამეფო სამართველოს
ინიციატივით

თარგმანი შესრულა:
შპს „თარგმანი“
ქ. ბათუმი ქუთაისის ქ. №19
tarjiman_ltd@yahoo.com

წინასიტყვაობა

გამარჯობათ ბავშვებო!

გახსოვდეთ, მუჰამმედ შუამავლის ცხოვრებ-
ის შესწავლა, მისდამი ნდობა და სიყვარული
უდიდესი ბედნიერებაა. მისი ცხოვრება და მო-
ღვაწეობა ჩვენთვის ნათელი მაგალითებითაა
გაჯერებული. სწორედ, წინამდებარე წიგნში
გაეცნობით ამ უძვირფასესი ადამიანის ცხოვ-
რებასა და ისლამის ახსნა-განმარტებისათვის,
პოპულარიზაციისა და დამკვიდრებისათვის მი-
სი თავდაუზოგავი შრომის შედეგებს.

უპირველეს ყოვლისა, მუჰამმედ შუამავალი
იყო შვილების მოსიყვარულე და მზრუნველი
მამა, მეუღლის მიმართ თავაზიანი და მოწვალე.
სანდო და ერთგული მეგობარი. იგი ადამიანე-
ბს სიყვარულს, სიკეთეს, თავაზიანობას, განათ-
ლებას, სამართლიანობას, მორალურსა და ზნე-
ობრივ სისპეტაკეს, სხვებისათვის დახმარების
გაწევას უქადაგებდა.

მას სურდა, ადამიანებს ხელი აეღოთ სიცრ-
უეზე, პირფერობაზე, ქურდობაზე, კაცის კვლა-
ზე, ალკოჰოლურ სასმელებზე, აზარტულ თამა-
შებზე, სხვისდამი ზიანის მიყენების განზრახე-
აზე, ბუნებისადმი უდიერ მოპყრობაზე.

მუჰამმედ შუამავალმა კაცობრიობის ბედნი-
ერებისა და კეთილდღეობისათვის უამრავი მო-
რალური და ფიზიკური ტანჯვა გადაიტანა, მრ-
ავალი ურთულესი დაბრკოლება გადალახა:
მშიერ-მწურვალს, ურწმუნოთა მიერ რისხვადა-
ტეხილს, სამშობლოდან გაძევებულს, ბრძოლებ-
ში დაჭრილ-დაქანცულს რწმენისა და იდეისა-
თვის არასდროს უღალატია, ვინაიდან მას აღ-
ლაჰისაგან დაკისრებული პქონდა მისია – ად-
ამიანებისათვის აეხსნა ისლამი,– გადარჩენის
ერთადერთი გზა!

საყვარელო ბავშვებო!

ჩვენი სარწმუნოება ისლამია, შუამავალი–
მუჰამმედი, წმინდა წიგნი კი– ყურანი. თუ ჩვენ
აღლაჰს ვირწმუნებთ, გვეყვარება მუჰამმედ შუ-
ამავალი და თუ ყურანის ბრძანებებს შევასრ-
ულებთ, ბედნიერი და წარმატებულები ვიქნე-
ბით. ამიტომაც მუჰამმედ შუამავალი კარგად
უნდა გავიცნოთ, შევიყვაროთ და მაგალითიც
მისგან ავიღოთ. ამ წიგნის მიზანიც სწორედ
ესაა. იმედი გვაქვს, დაინტერესდებით და ხალ-
ისით წაიკითხავთ.

თქვენ ჩვენი მომავალი ხართ და ძალიან გე-
იყვარხართ...

დიანეთის საქმეთა სამმართველო

წმინდა მუჰამმედ მუჰამმადი

დიანეთის საქმეთა სამმართველო

ანკარა

სარჩევი

ნაწილი პირველი

ობოლი მუჰამმედი

წინასიტყვაობა	04
ყველა მას ელოდებოდა	09
ბედნიერება მოეველინა სამყაროს	11
დედასთან პირველი განშორება და	
უცხო მხარეში ყოფნა	13
დედის უკანასკნელი ამბორი	16
ბაბუა აბდულშუტალიბი	17
ბიძა ებუ თალიბი	18

ნაწილი მეორე

ახალგაზრდა მუჰამმედი

მხარდაჭერა უსამართლობის	
წინააღმდეგ ბრძოლაში	21
გზა ქორწინებისაკენ	23
სამაგალითო მეუღლე და	
სამაგალითო მამა	25
მას ყველა ენდობა	28

ნაწილი მესამე

მუჰამმედს შუამავლობა ებოძა

პირველი შეხვედრა ჯებრაილანგელოზთან	31
მესაიდუმლე პატიჯე	33
ისლამი ვრცელდება	35
პირველი მუსლიმანები და ერქამის სახლი	37
დაშინება იწყება	39
მწუხარების წელი	41
ახალი სამშობლოს ძიება	42
ეთიოპია	42
ტაიფი	45
აქაბე: მედინასაკენ მიმავალი გზა	45

ნაწილი მეოთხე

მედინაში გადასახლება (ჰიჯრეთი)

მიფთხვართ,მაგრამ დაგბრუნდებით	49
ყველა მას ელოდებოდა	52

ნაწილი მესხუთე

მედინა: ახალი ცივილიზაციის ქალაქი

ახალი ცივილიზაციაა ყალიბდება	55
მეჩეთი	55
ეზანი	56
დასახლების ადგილი	56
ძმობა	56
ერთად ცხოვრება	57
ყველა მოსწავლე გახდა	59
რამაზნის თვე	59
შუღლი გრძელდება	60
გარდატეხის წერტილი: ბედირი	61
მწარე გამოცდილება; უჰუდი	63
ყველა გზა იცდება: ტერაქტები	65
ძნელი გამოცდა: პენდეკი	66

ნაწილი მეექვსე

სახლში დაბრუნება

ჰუდეიბიეს შეთანხმება	69
მიზანი-მთელი მსოფლიო	71
მექას დაპყრობა და სახლში დაბრუნება	72

ნაწილი მეშვიდე

ყველა მასზე ტიროდა

გამოსამშვიდობებელი ჰაჯობა და	
გამოსამშვიდობებელი მიმართვა (ხუთბე)	75
გამომშვიდობება	76
განშორება: ყველა მასზე ტიროდა	77
მუჰამმედ შუამავლის ცხოვრების	
მნიშვნელოვანი თარიღები	79

ნაწილი პირველი
ოპოლი მუჰამედი

ყველა მას ელოდებოდა

ისლამისწინა პერიოდს ჯაჰილიე ანუ უმეცრების ხანა ეწოდება. იმ დროში ადამიანები პირველყოფილური ცხოვრების წესებით ცხოვრობდნენ. უქონელს, უპატრონოს, უმწეოსა და ღარიბ-ღატაკს მონობის უღელი ედგმებოდა და საზოგადოებისგან ირიყებოდა; მეზობლობასა და ნათესაობას არავითარი მნიშვნელობა აღარ ენიჭებოდა; ხალხი ერთმანეთს აღარ ენდობოდა. ისედაც უუფლებო ქალი, საერთოდ აღარ ფასდებოდა, პატარა გოგონებს ცოცხლად მარხავდნენ. ადამიანები მცდარ რწმენებს ადგნენ და კერპებს ეთაყვანებოდნენ. იმ ხანაში მცხოვრები ორი პიროვნება არსებულ ვითარებას შემდეგნაირად გადმოგვცემს:

„ჩვენ უმეცრად და ბარბაროსულად ვცხოვრობდით. კერპებს ვეთაყვანებოდით, უზნეობას ჩავდიოდით, ნათესავებს ვეჭიშპებოდით, მეზობლობას აღარ ვაფასებდით. შეძლებულნი შეუძლოებს კჩაგრავდით.“

„ჩვენ ის ხალხი ვართ, ვინც უმეცრეების (ჯაჭილიეს)

ხანაში იცხოვრა. კერპებს ვეთაყვანებოდით, საკუთარ შვილებს ვხოცავდით. ერთი ქალიშვილი მყავდა. როცა დავუძახებდი, მაშინვე ჩემთან მოირბენდა. ერთ დღეს დავუძახე და ისიც მაშინვე ჩემთან გაჩნდა. ჩვენს სახლთან ახლოს მდებარე ჭასთან მივიყვანე და ერთი მოქნევით ჭაში გადავუშვი. „მამაა!“ – ეს იყო მისი უკანასკნელი შეძახილი, რომელიც დღესაც ყურებში ჩამესმის.”

რა სისადაგლე და განუკითხაობაც იმ ხანაში ხდებოდა, მხოლოდ ზემოთ თქმულით როდი შემოიფარგლება:

ადამიანები კერპებს სცემდნენ თაყვანს. კერპებით იყო გავსებული ალლაჰის სახლი – ქაბეც.

ადამიანის ღირსება ნულს გაუტოლდა. ბაზარზე მონა, სხვა ნებისმიერი საქონლისა და ნივთის მსგავსად, იყიდებოდა.

შეძლებული უმწეოს ჩაგრავდა, არ არსებობდა ისეთი სტრუქტურა, სადაც დაჩაგრული სიმართლის პოვნას შეძლებდა. ავისმქნელი, ბოროტი საქციელის მიუხედავად, ყოველთვის მართალი გამოდიოდა.

ხალხი ღოთობით, მრუშობითა და დილაძე აზარტული თამაშით იყო გატაცებული.

ზოგიერთი წუხდა ამ ვითარების გამო, მაგრამ ასეთები უმცირესობას წარმოადგენდნენ და არსებული სიტუაციის გამოსწორება არ ძალუძდათ.

გული შესტკიოდათ და იმ იმედითღა ინუგეშებდნენ თავს, რომ გამოჩნდებოდა ვინმე ისეთი, ვინც შეძლებდა არსებული აღვირახსნილობის გამოსწორებას. ნეტავი, ალლაჰი თუ გამოუგზავნიდა მათაც შუამავალს ისე, როგორც ეს წარსულში ხდებოდა?!

ყველას ამ კითხვის პასუხი აინტერესებდა. წარსულშიც ჰქონდა ადგილი ასეთ ვითარებებს. ყოველი ასეთი განუკითხაობის დროს ალლაჰი ადამიანებს უგზავნიდა სწორი გზის მაჩვენებლებს შუამავლებს. ის წარმოგზავნილი შუამავლები სწორ გზას ქადაგებდნენ. ადამიანთაგან ზოგს სწამდა მათი, ზოგნი კი უარს აცხადებდნენ.

მაგალითად: ნუჰი, სალიჰი, ჰუდი ალლაჰის მიერ წარმოგზავნილი შუამავლები იყვნენ. ის ხალხი, რომლებსაც

ეს შუამავლები მოევლინათ, მექას მცხოვრებთა მსგავსად, ალლაჰის ჭეშმარიტი გზიდან გადამცდარნი იყვნენ. ამიტომაც მათ გასაფრთხილებლად გამოგზავნა ალლაჰმა შუამავლები, რომლებმაც მისი ბრძანებების გადასაცემად უდიდესი ჯაფა გასწიეს.

იბრაჰიმ შუამავალმაც უსიამოვნებები გადაიტანა. მათ, ვისაც მისი შუამავლობა არ სწამდათ, მისი კოცონზე დაწვაც კი სცადეს, მაგრამ ალლაჰმა ისხნა იგი ამ განსაცდელისგან.

ალლაჰმა ღვთიური წიგნი გარდამოუვლინა ზოგიერთ შუამავალს, რომლებმაც ამ წიგნების მეშვეობით ხალხს ჭეშმარიტება უქადაგეს: მუსა (მოსე) შუამავალს თევრათი (თორა) გარდმოუვლინა, დავუდ (დავითი) შუამავალს – ზებური (ფსალმუნები), ისა (იესო) შუამავალს კი – ინჯილი (სახარება). ყველა შუამავალი ადამიანებს სამართლიანობისაკენ, სიკეთისა და სისპეტაკისაკენ მოუწოდებდა.

ისა შუამავლის შემდგომ დაახლოებით 6 საუკუნე იყო გასული. ადამიანები კვლავ ერთმანეთისადმი მტრობისა და ალლაჰისადმი დაუმორჩილებლობის გზას დაადგნენ. სწავლულები ფიქრობდნენ, რომ უკვე მოახლოებული იყო ახალი შუამავლის მოვლინების დრო. ყველა ახალი შუამავლის მობრძანებას ელოდა.

ბედნიერება მოევლინა სამყაროს

აპრილის მიწურულს აბდულმუტალიბი შვილიშვილის დაბადებას ელოდა. თვალები გზისაკენ ჰქონდა. ეს სასიხარულო ამბავი ყოველ წუთს შეიძლებოდა ეცნობებინათ მისთვის. სულ მცირე ხნის წინ განცდილი ამბავი გაახსენდა და ქააბესკენ მიტრიალდა. თვალწინ წარმოუდგა, რაც მაშინ მოხდა. გაახსენდა, თუ როგორ შეხვდა ქააბეს დასანგრევად მოსულ იემენის მმართველ

მუჰამმედ შუამავალი დაიბადა 571 წლის 20 აპრილს

🌸🌸🌸🌸🌸

„განა არ გინახავს, შენმა ღმერთმა რა დამართა სპილოს პატრონებს? განა არ გააცრუა მათი ხრიკები? მათ ზემოდან გამოუგზავნა ებაბილის ჩიტები. მათ (ჩიტებმა) დაუშინეს გამომწვარი თიხის ქვები. ისინი დაამსგავსა გამოფიტული მარცვლის ჩენჩოს.“
(სურა ფილი)

ღღღღღღღღღღ

„განა მან ობოლი არ გნახა და არ შეგიფარა?“

(სურა დჰჰა, აიათი 6)
ღღღღღღღღღღ

ებრეკეს და როგორ წაართვა მას აქლემები. ასევე გაახსენდა, რაც მაშინ ებრეკეს უთხრა: „მე აქლემების პატრონი ვარ, ამდენად მე მხოლოდ მათი დაცვა მევალება. ქააბეს პატრონი დიდი ალლაჰია. დარწმუნებული ვარ, მას ალლაჰი დაიცავსო.“ ებრეკე კი, მისგან ქააბეს გადარჩენისათვის თხოვნა—მუდარას ელოდა. ალლაჰმა მართლაც დაიცვა ქააბე. ამით აბდულმუტალიბმა ერთხელ კიდევ იგრძნო ღმერთის ძალა და სიდიადე.

– შვილო აბდულლაჰ!– თქვა თავისთვის და გული შეუღონდა. აბდულლაჰი ამინეზე დაქორწინებიდან მცირე ხნის შემდეგ დაიღუპა. ახლა კი შვილიშვილის დაბადების ამბავს მოუთმენლად ელოდა.

ამ დროს მახარობელი მოიჭრა:

– სამახარობლო მინდა, აბდულმუტალიბ, შვილი-იშვილი შეგეძინათ!– აღტაცებით მიამახა მახარობელმა.

მოხუცმა იგრძნო, როგორ დაუწყო გულმა უფრო ძალუმაღ ცემა. თვალებიდან სიხარულის ცრემლი გადმოედვარა.

სწრაფი ნაბიჯით მივიდა ოჯახში. სახლში ყველა მხრიდან პაწაწინა შვილიშვილის ტირილი ისმოდა.

ნადვლიანი სიხარული შემოაწვა გულს. ახალშობილი მკერდზე მიიკრა. როცა აკოცა და დაეწოდა, აბდულლაჰის სურნელი იგრძნო. თვალები ცრემლით დაეცვარა და რომ არავის შეენიშნა, ამინეს მიუბრუნდა:

– ბავშვს რა დავარქვათ?– ჰკითხა.

– მუჰამმედი!– უპასუხა ამინემ

მოხუცი ერთი წუთით შეეოგნდა. ეს სახელი მისი ოჯახისათვის უცხო იყო. ამინემ აუხსნა, რომ მას სიზმარში ხმა ჩაესმა: „შენ ვაჟი უნდა შეგეძინოს, მას მუჰამმედი დაარქვი!“ რადგან განგებამ ასე ინება, აბდულმუტალიბმაც ობოლ შვილიშვილს მუჰამმედი დაარქვა.

შემდეგ მოხუცმა პატარა შვილიშვილი ქააბეში წაიყვანა. ხელები აღაპყრო და შვილიშვილის ბოძებისათვის ალლაჰისადმი მადლიერება გამოთქვა. ახალშობილზე ამ სახელის დარქმევის მიზეზით დაინტერესებულებს იგი ასე პასუხობდა:

– რათა ალლაჰმაცა და ადამიანებმაც ხოტბა შეასხან მას!

როცა აბდულმუტალიბი ქააბედან სახლში დაბრუნდა, ამინესთან ახალშობილის სანახავად მისული თავისი ცოლი და ვაჟი—აბბასი დახვდა. აბბასი ჯერ კიდევ 3 წლის იყო. იგი მუჰამმედთან ფრთხილად მივიდა, გაკვირვებული თვალებით ჯერ ბავშვი შეათვალიერა, შემდეგ პატარა ხელით მას სახეზე მოეფერა, დაიხარა და აკოცა.

დედასთან პირველი განშორება და უცხო მხარეში ყოფნა

მექა თავისი კლიმატური პირობების გამო ბავშვის აღზრდისათვის შესაფერისი ადგილი არ იყო. ამიტომ

მუკამმედ
შუამავალი უკვე
პატიჯეზე იყო
დაქორწინებული,
როცა მექაში მის
სანახად პალიმე
ჩამოვიდა.
შუამავალი მას
გადაეხვია და ასე
მიმართა:
„საყვარელო
დედილო!“ ძიძას
გაუმასპინძლდა და
ჰკითხა, ხომ
არაფრის უჭირდა.
პალიმემ სურსათის
ნაკლებობასა და
გვაღვაზე ჩამოაგდო
სიტყვა. მუკამმედ
შუამავალმა მას 40
ცხვარი და ერთი
აქლემი აჩუქა.

ღღღღღღღღღღ

მექაში მცხოვრები ბევრი ოჯახი, ჯანმრთელად
აღზრდისათვის ახალშობილს სოფელში ძიძასთან
აგზავნიდა, სადაც ბავშვის აღზრდა შემოსავლის ერთ-
ერთი წყარო იყო.

მუკამმედის დაბადებიდან ერთი კვირის თავზე,
ტრადიციის შესაბამისად ამინეც ძიძის ძებნას შეუდგა.
მაგრამ არც ერთ ძიძას არ სურდა ქვრივის შვილის
აყვანა, რადგანაც ფიქრობდნენ, რომ მისგან სასურველ
ანაზღაურებას ვერ მიიღებდნენ.

აბდულმუტალიბიც ძიძის ძებნით იყო დაკავებული.
დიდი ხნის ძებნის შემდეგ იპოვა ერთი ქალბატონი,
რომელსაც პალიმე ერქვა. „ჩემს ობოლ შვილიშვილს
ძიძობას თუ გაუწევო“, – ჰკითხა მას. პალიმე დაფიქრდა,
ობოლი ბავშვის აყვანა არ სურდა, მაგრამ იმ დღეს
რადგანაც ისეთი ბავშვი ვერ იპოვა, რომლის აყვანაც
უფრო სასურველი იქნებოდა, ქმარს შეუთანხმდა და
აბდულმუტალიბის წინადადებას დათანხმდა, ბავშვი აიყ-
ვანა და მგზავრობის სამზადისი დაიჭირა. ხანგრძლივი
მოგზაურობის შემდეგ სოფელს მიაღწიეს.

მუკამმედი ახალ ოჯახში სწრაფად იზრდებოდა.
ძუძუმტეები შეიმა და აბდულლაჰიც შეეჩვივნენ მას.
სოფლის გარემოში დარბოდა, თამაშობდა, ცხვარს
მწყემსავდა და დღეებს მხიარულად ატარებდა.

პალიმემ და მისმა მეუღლემ თავიდანვე შენიშნეს, რომ
მუკამმედი განსაკუთრებული ბავშვი იყო. ამაში ისინი იმ
გარემოებამ დაარწმუნა, რომ მათ ოჯახში მუკამმედის
შესვლის დღიდან მხიარულებამ და ხვავბარაქამ იმატა.

დრო სწრაფად გავიდა. 5 წლის მუკამმედი დედასთან
უნდა დაბრუნებულიყო. პალიმე და მისი ოჯახი იმდენად
შეეჩვივნენ მას, რომ მისგან განშორება აღარ უნდოდათ...
პალიმემ მუკამმედი მექაში დააბრუნა დედასთან... გან-
შორების დროს ცრემლი ვერ შეიკავა, ისე ეწვინა,
თითქოსდა საკუთარ შვილს შორდებოდა. მექა მწუხარემ
დატოვა და სოფელში დაბრუნდა.

მუკამმედი დღეებს დედასთან ატარებდა და მამისეულ
კერას თანდათან ეჩვეოდა.

დედის ძმები მედინაში ცხოვრობდნენ. ამინემ მუკამმე-

დი,მათი გაცნობისა და ცოტა ხნით იქ დარჩენის მიზნით, ბიძებთან წაიყვანა. აღმზრდელი უმმუ ეიმენიც თან ახლდა. მედინაში ერთი თვე დაჰყვეს. შემდეგ მექაში დასაბრუნებლად გზას დაადგნენ. სოფელ ებვაში, ამინე შეუძლოდ გახდა.

დედის უკანასკნელი ამბორი

მექაში ჩასვლას ხუთი მომქანცველი დღე მოუწია. უკან დაბრუნებული უმმუ ეიმენი აბდულმუტალიბს ეძებდა გამალებით. იმას ფიქრობდა, როგორ აეხსნა აბდულმუტალიბისათვის ამინეს გარდაცვალების ამბავი. ერთი წუთით მუჰამმედზე შეაჩერა მზერა. მამით ობოლ მუჰამმედს, აღარც დედა ჰყავდა.

უმმუ ეიმენმა, როცა აბდულმუტალიბი იპოვა, ცრემლები ვეღარ შეიკავა. მართალია, აბდულმუტალიბს რძლის ავადმყოფობის ამბავი გაეგო, მაგრამ ჯანმრთელობის უკანასკნელი მდგომარეობისა არაფერი იცოდა, ამიტომაც ძალიან დარდობდა. უმმუ ეიმენთან ერთად ამინე რომ ვერ დაინახა, შეშფოთდა. უმმუ ეიმენის სახის გამომეტყველებიდან იგრძნო, რომ მის თავს რაღაც უბედურება ტრიალებდა. უმმუ ეიმენმა თავი დახარა და ამინეს გარდაცვალება აუწყა. აბდულმუტალიბმა, თითქოსდა ტკივილის დასაოკებლად, მუჰამმედი მხურვალედ ჩაიკრა გულში.

შემდეგ უმმუ ეიმენმა დაწვრილებით მოჰყვა, რაც მოხდა: მედინადან რომ წამოვიდნენ, ორი დღის მგზავრობის შემდეგ ებვაში ამინე შეუძლოდ გახდა. როგორც კი აღსასრულის მოახლოება იგრძნო, შვილს ესაუბრა, მას უკანასკნელად ეამბორა და მიიცვალა.

„მუჰამმედ
შუამავალმა,
მედინაში ჯიჰრეთის
შესრულების
შემდგომ, დედის
საფლავი
მოინახულა,
საფლავის მიწა
ხელებით შეასწორა
და ცრემლები ვერ
შეიკავა. როცა
ტირილის მიზეზი
ჰკითხეს, ასე
უპასუხა: „დედის
მონატრებამ
ამატირა.“

ღღღღღღღღღღ

მუჰამმედი, რომელმაც მამა მედინას მიწას, ხოლო დედა კი ებვას მიწას მიაბარა, ახალ თავშესაფარს ეძებდა.

ამის შემდგომ მასზე ბაბუას— აბდულმუტალიბს უნდა ეზრუნა.

ბაბუა აბდულმუტალიბი

ხმა გაეარდა „აბდულმუტალიბი მოკვდაო“. ტიროდა მთელი ოჯახი. მუჰამმედიც ოთახის ერთ კუთხეში უხმოდ იცრემლებოდა. ამ ამბავმა ყველაზე მეტად მას ატკინა გული, რადგანაც ბაბუა მამასავით უყვარდა. იგი იმდენად თბილად ეპყრობოდა, რომ მისთვის ობლობა არ უგრძნობინებია.

ორი წელი ბაბუასთან განუყრელად იცხოვრა. ერთად იყვნენ ყველგან. როცა მექაში გვალვა იყო, ბაბუამ იგი წვიმის ვედრებაზეც კი წაიყვანა. უმისოდ არ მიირთმევდა. სადაც უნდა წასულიყვნენ, მას ყოველთვის საპატიო ადგილზე დასვამდა. ვინც ამის მიზეზით დაინტერესდებოდა, ასე პასუხობდა:

„— აღლაჰის ნებით, იგი მომავალში ძალიან დიდი პიროვნება უნდა გახდეს“.

მუჰამმედი გულამოსკენილი ტიროდა. უცებ ხელის შეხება იგრძნო, გონს მოეგო, მიიხედა. წინ მისი ბიძა— ებუ თალიბი იდგა. ბიძამ ხელი მოჰკიდა, ფეხზე წამოაყენა, თმაზე მიეაღერსა და უთხრა: „ბაბუამ შენი თავი მე ჩამაბარაო“. მუჰამმედი ამის გაგონებაზე ბიძამისს მოეხვია.

მუჰამმედ
შუამავალს
წლების შემდეგ,
როცა ბიცოლა—
ფატიმა ესედის
ასული
გარდაეცვალა,
ძალიან ეწვინა.
მისდამი
სიყვარული
იმდენად ძლიერი
იყო, რომ
შუამავალმა ეს
გრძნობა ამ
სიტყვებით
გამოხატა: „დღეს
დედა
გარდამეცვალა“
და მის სუდარად
(ქეფინად)
საკუთარი პერანგი

ბიძა აბუ თალიბი

მუჰამმედმა გაიგო, რომ აბუ თალიბი დამასკოში უნდა გამგზავრებულიყო. შესაძლოა მოგზაურობა რამდენიმე თვეს გაგრძელებულიყო. ბიძამისის გარეშე მექაში მარტოდ დარჩენა არ სურდა. ამიტომ ბიძამისს დამასკოში წაყოლის სურვილი გაუმხილა. ბიძამ აუხსნა: მას არ წაიყვანდა იმ მიზეზით, რომ მოგზაურობა მეტად ხანგრძლივი და მომქანცველი იქნებოდა, შესაძლოა ამ ყველაფერს იგი დაეავადმყოფებინა.

მუჰამმდი ატირდა, აქლემს ავშარაში მოჰკიდა ხელი და ბიძამისს შეჰლადა: "შენ თუ წახვალ, მე ვიღასთან დავრჩე?"

ძმისწულის სიტყვებმა აბუ თალიბზე სერიოზული გავლენა მოახდინა:

– კარგი, შენაც თან წაგიყვან. ამის შემდეგ მე და შენ აღარასოდეს დავშორდებით ერთმანეთს. – უპასუხა მუჰამმედს.

ამის შემდეგ აბუ თალიბს მუჰამმედი მართლაც აღარასოდეს მოუშორებია გვერდიდან და სადაც მიდიოდა, ისიც თან მიჰყავდა.

აბუ თალიბს მრავალსულიანი ოჯახი ჰყავდა და ეკონომიკურადაც უჭირდათ. ის და მისი მეუღლე ყოველთვის ცდილობდნენ, რომ მუჰამმედისთვის ეს არ ეგრძნობინებინათ. მუჰამმედიც ბიძასა და ბიცოლას დიდი სიყვარულით ეპყრობოდა, ხან საქმეებში ეხმარებოდა, ხან ფარას მწყემსავდა, ხან ძროხას. ბიცოლა მას

მისცა, მუჰამმედ
შუამავალმა,
ბიცოლასადმი
ასეთი
სიყვარულის
მიზეზით
დაინტერესებულებს,
ასე უპასუხა:

– ბიძაჩემის– ებუ
თალიბის შემდეგ,
ბიცოლაჩემის
მსგავსად არავის
უზრუნია ჩემზე.
იგი ჩემთვის
დედასავით იყო.
საკუთარ
შვილებზე აღრე
მე დამანაყრებდა
და დამეარცხნიდა.

საკუთარი შვილივით უვლიდა და არაფერს აკლებდა.

ასეთ ვითარებაში ბიძასთან გაიზარდა და დავაჰკაცდა მუჰამმედი.

როცა მუჰამმედს
ჰკითხეს, რომ
ახალგაზრდობაში
თაყვანს სცემდა თუ
არა კერპებს და
სვამდა თუ არა
ალკოჰოლურ
დასალევებს, მან
უპასუხა: "არა!"

იგი ბავშვობიდანვე
შორს იყო იმ
უწმინდურობათაგან,
რასაც იმ
საზოგადოებაში
ჰქონდა აღვილი.

~*~*~*~

ნაწილი მეორე ახალგაზრდა მუჰამედი

თანადგომა უსამართლობის წინააღმდეგ ბრძოლაში

როგორც ვთქვით, იმ ხანაში უმწეონი და ღარიბ-
ლატაკნი მუდამ იჩაგრებოდნენ, მდიდრები და შეძლე-
ბულნი კი ყოველთვის იმარჯვებდნენ და მართლდე-
ბოდნენ. ამ მდგომარეობას წერტილი უნდა დასმოდა.
სწორედ ამ მიზანმა გააერთიანა მექელი ახალგაზრდე-
ბი.

ჯუდანის ვაჟის—აბდულლაჰის სახლში შეკრებილთა
შორის მუჰამედიც იყო. ყველას კარგად ესმოდა, თუ რა
გარყენილობისა და უზნეობის ჭაობში იმყოფებოდა
საზოგადოება. „ღირსეულთა საზოგადოების“ სახელით
შეთანხმდნენ და ერთმანეთს პირობა მისცეს, რომ
დაიცავდნენ მექას მკვიდრთა და ჩამოსულთა უფლებებს.
კარგად იცოდნენ, თუ რამდენად ძნელი იყო ამის განხ-
ორციელება, მაგრამ ამ სირთულეს არ შეუშინდნენ და
უშედავათო ბრძოლა გააჩადეს ადამიანთა უფლებების
დასაცავად.

იმ დროს ერთმა ვაჭარმა, რომელიც ზეზიდის ტომს
ეკუთვნოდა, მექაში გასაყიდად სამი აქლემი საქონელი

ებუ ჯეჭილი:
 მისი ნამდვილი
 სახელი ამრ
 ჰიშამის ძეა. იგი
 ყურეიშის ტომის
 მაღალი წრის
 წარმომადგენელთა
 განი იყო.
 ისლამისადმი
 მტრობის გამო
 მუჰამედ
 შუამავაღმა მას
 ებუ ჯეჭილი
 შეარქვა. ებუ
 ჯეჭილი უმეცართა
 წინამძღოლს
 ნიშნავს.

୧୧୧୧୧୧୧୧୧୧

ჩამოიტანა. ებუ ჯეჰილს, რომელიც მექაში ერთ-ერთი გავლენიანი ფიგურა იყო, საქონელი მოეწონა და რადგანაც ვაჭარი უცხოელი იყო, მისი ჩაღის ფასად ხელში ჩაგდება მოინდომა. ვაჭარს ძალზე დაბალი და მისთვის მიუღებელი ფასი შესთავაზა. რადგან ვაჭარი მის შეთავაზებულ ფასზე არ დაეთანხმა, ებუ ჰეჯილმა თავისი გავლენით ისარგებლა და დანარჩენ მუშტრებს დაემუქრა, რომ საქონელი არ ეყიდათ და გასაყიდი დარჩენილიყო. კარგად იცოდა მან, რომ მექაში მისგან ყველას ეშინოდა და არავინ ისურვებდა მასთან დაპირისპირებას, ამიტომაც სახლში გულდამწვიდებული და დარწმუნებული წავიდა.

ვაჭარი დაიბნა. გამოუვალ მდგომარეობაში ჩავარდნილმა აღარ იცოდა, რა ეღონა. სწორედ ამ დროს ვიღაცამ ჩასწურწულა: „მუჰამმედთან მიდი, ის დაგეხმარებაო“.

ვაჭარს მეტი რაღა დარჩენოდა, უკანასკნელი იმედით მივიდა მასთან და ყველაფერი მოუყვა. მუჰამმედმა მოუსმინა, ბაზარში გავიდა და ვაჭრის მთელი საქონელი რეალურ ფასად იყიდა. შემდეგ ებუ ჯჳჳილთან მივიდა, კარზე დააკაკუნა და იგი ამგვარი საქციელის გამო გააფრთხილა. მუჰამმედის ამ გაბედულებით გაკვირვებულმა ებუ ჯჳჳილმა აღარც კი იცოდა, რა პასუხი გაეცა მისთვის და კრინტიც ვერ დაძრა. მუჰამმედის ქომაგობით გაკვირვებული დარჩა არა მარტო ებუ ჯჳჳილი, არამედ ყველა ის, ვინც პირადად იხილა და ვის ყურამდეც მიაღწია ეს ამბავი.

იმ განუკითხაობის პერიოდში, ერთი იმეჩენელი თავის ქალიშვილთან ერთად ქააბეს მოსანახულებლად მექაში ჩავიდა. ქალაქში შესვლისთანავე მათ ვიღაც უცნობი

მიუახლოვდა. თვალი ქალიშვილზე ეჭირა. აშკარა იყო, ცუდი ზრახვები ამოძრავებდა. მამა შემფოთდა. ირგვლივ მიმოიხედა, იქნება ისეთი ვინმე ეპოვა, რომელიც მათ დაეხმარებოდა. მზაკვარმა უცნობმა ქალიშვილს ხელი სტაცა და ისე წაათრია, რომ უმწეო მამისათვის ყურადღებაც არ მიუქცევია. მამა, რომელმაც ქალიშვილის გამტაცებელს წინააღმდეგობა ვერ გაუწია, მოსთქვამდა და გამვლელსა და გამომვლელს შველას თხოვდა. თვითმხილველებმა ურჩიეს, რომ მისუღიყო და თავისი მდგომარეობა „ღირსეულთა საზოგადოებისთვის" აეხსნა.

სხვა გამოსავალი აღარ ჰქონდა. პირდაპირ ქააბესთან მივიდა და დაიყვირა: „არაფინაა აქ ღირსეულთა საზოგადოებიდან ვინმე?“. მაშინვე რამდენიმე შეიარაღებულმა კაცმა მიირბინა მასთან. შეეშინდა... „რა გაგჭირვებია, უცნობო?“ - ჰკითხეს მას. იემენელმა ყველაფერი მოუყვა, რაც შეემთხვა. შეიარაღებულები მაშინვე მიხვდნენ, რომ უცნობისთვის ქალიშვილის წამრმთმევი ნუბეიში იქნებოდა და პირდაპირ მასთან მივიდნენ, კარში შეჩერდნენ და მკაცრად მიმართეს: „ფუ, შენს კაცობას! რამოდენა წარმოდგენა გაქვს საკუთარ თავზე? ახლავე გამოუშვი ამ კაცის ქალიშვილი!“ ხოლო, როცა შეატყვეს, რომ ნუბეიში ქალიშვილის გამოშვებას არ აპირებდა, იგი უფრო კატეგორიული ტონით გააფრთხილეს: „ჩვენ ამ საქმეს თავს არ გავანებებთ. პირობა გვაქვს ერთმანეთზე მიცემული, დაჩაგრულთ მხარეში ამოვუდგეთ. ეს ჩვენი მოვალეობაა. ამიტომ ქალიშვილს თუ საკუთარი ნებით არ გამოუშვებ, იძულებული იქნები შეეგუო იმ შედეგს, რაც ამას მოჰყვება.“ ნუბეიძს მეტი გზა აღარ ჰქონდა, ქალიშვილი მამას დაუბრუნა.

გზა ქოჩვინებისაკენ

პატიჯე ვაჭრობით იყო დაკავებული. იგი მექაში ერთ-ერთი უმდიდრესთაგანი იყო. თანდათან ხედებოდა, რომ

ამდენ საქმეს მარტო ვედარ გაწედებოდა, ამიტომ ისეთ პიროვნებას ეძებდა, რომელსაც ბოლომდე ენდობოდა. ისეთ პერიოდში, როცა ადამიანებს ერთმანეთისადმი იოტისოდენა ნდობაც კი აღარ გააჩნდათ, ქალისათვის ვაჭრობა საკმაოდ რთულ საქმეს წარმოადგენდა.

მუჰამმედი მოუვიდა აზრად. ნაცნობებისაგან გაეგო, რომ იგი მეტად სანდო და პატიოსანი პიროვნება იყო. ამიტომ უფრო რიგიანი იქნებოდა, ვაჭრობის საქმე მისთვის მიენდო. მას შუაკაცი გაუგზავნა, რათა გაეგო, თუ რა აზრის იქნებოდა იგი ამასთან დაკავშირებით.

მუჰამმედი, ხანგრძლივი ფიქრის შემდგომ, დათანხმდა ამ წინადადებას და ჰატიჯეს მთელი სავაჭრო საქმიანობის პასუხისმგებლობა საკუთარ თავზე აიღო.

* * *

დამასკოში გასაგზავნი ქარავნის სამზადისი თითქმის დასრულებული იყო. ჰატიჯემ მუჰამმედზე დასახმარებლად და კიდევ უფრო კარგად გასაცნობად ქარავანს მისი დამხმარე მეისერეც გააყოლა.

მუჰამმედმა დამასკოში ხანგრძლივი მოგზაურობის შემდეგ ჩააღწია, საქონელი ძალიან კარგ ფასში გაყიდა და დიდი მოგება ნახა, ახალი საქონელი შეიძინა და მექაში დაბრუნდა. მეისერემ მოგზაურობის დროს მუჰამმედი უფრო ახლოს გაიცნო. მისმა სპეტაკმა ზნეობამ უადრესად კარგი შთაბეჭდილება დატოვა. მექაში დაბრუნებულმა ყველაფერი დაწვრილებით მოუყვა ჰატიჯეს.

სამაგალითო მეუღლე და სამაგალითო მამა

ჰატიჯეს მუჰამმედის პატიოსნებაში ეჭვი აღარ ეპარებოდა. პირველი სავაჭრო ქარავანი, რომლის პასუხისმგებლობაც მას ეკუთვნოდა, საღ-საღამათი დააბრუნა დამასკოდან და დიდი მოგებაც ნახა. პატიოსნებას ვერავინ დაუწუნებდა. მის ზნეობას და სისპეტაკეს ყველა ხოტბას ასხამდა.

ჰატიჯე ადრე ორჯერ იყო გათხოვილი. როგორც ქერივს, ბევრმა თხოვა ხელი, მაგრამ ყველა უარით გაისტუმრა. დროს საკუთარ სახლზე და საქმიანობაზე ზრუნვაში ატარებდა. ეს მდგომარეობა მანამ გაგრძელდა, სანამ მუჰამმედს გაიცნობდა.

მუჰამმედის პიროვნებითა და ზნეობით აღტაცებულმა ჰატიჯემ იფიქრა, რომ მუჰამმედზე დაქორწინება შეიძლებოდა, რაც შემდგომში გადაწყვიტა კიდევ. მუჰამმედს დაქორწინება შესთავაზა. 25 წლის მუჰამმედმა საკმაოდ ფიქრის შემდეგ ჰატიჯეს ქორწინებაზე თანხმობა მისცა.

მათ უბრალო ქორწილი გადაიხადეს. ქორწინების შემდეგ მუჰამმედი ებუ თალიბის სახლიდან ჰატიჯესთან გადავიდა საცხოვრებლად. იგი ვაჭრობით იყო დაკავებული და ფინანსურადაც აღარ უჭირდა.

ამ ხანებში ებუ თალიბს ეკონომიკურად გაუჭირდა. მუჰამმედმა ბიძის მხარში ამოსადგომად და დასახმარებლად ებუ თალიბის ვაჟი—ალი მასთან გადაიყვანა.

მუჰამმედსა და ჰატიჯეს ერთმანეთი ძალიან უყვართ. ბედნიერი ოჯახი შექმნეს და ყველას ზნეობის მაგალითს აძლევდნენ. პირველი შვილის გაჩენამ მათი ბედნიერება კიდევ უფრო გააძლიერა. ბაშვს ყასიმი დაარქვეს. მაგრამ, სამწუხაროდ, მათი ეს ერთად-ერთი ვაჟი,

—ჯაჰილიეს ანუ უმეტრების ხანაში, მაშინ, როცა გოგონებს არავითარ პატივს არ სცემდნენ, მუჰამმედ შუამავალი, როცა მისი ქალიშვილი—ფატიმა ეწვეოდა, ფეხზე წამოღებოდა, ლოყებზე აკოცებდა და თავის ადგილას დასვადა.

ღღღღღღღღღღ

ებუ ლეჰები და მისი მეუღლე, ისლამის მტრებს ხელმძღვანელობდნენ. სურათები სწორედ მათ მიერ მუსლიმანების მიმართ ბოროტების გამო გარდმოველნა. იმ ხანებში მუჰამმედ შუამავლის ორი ქალიშვილი—უმმუ გულსუმი და რუყი, ებუ ლეჰების ორ ვაჟზე იყვნენ დანიშნულნი.

როცა სურათები
გარდმოვვლინა, ებუ
ლეჰემა და მისმა
მეუღლემ მუჰამმედ
შუამავლის
ქალიშვილებთან
მათი შვილების
შეუღლების საქმე
იძულებით ჩაშალეს.
ამ ამბავმა მუჰამმედ
შუამავალი და
პატიჯე ძალიან ცუდ
სიტუაციაში ჩააგდო,
მაგრამ შვილებს
მხარდაჭერა არ
დააკლეს და
მთლიან სიმბეჭედებს
მედგრაღ
გაუმკლავდნენ.

რომელსაც დიდი სიყვარულით ზრდიდნენ, ჯერ კიდევ
დედის ძუძუს მიტოვებამდე დაიღუპა. ყასიმის შემდგომ
მათ თანმიმდევრობით შეეძინათ: ზეინაბი, უმმუ გულსუ-
მი, რუყიე, ფატიმა და აბდულლაჰი.

* * *

შემდგომ წლებში მუჰამმედს მარიესგან, რომელზეც
პატიჯეს სიკვდილის შემდეგ მედინაში ყოფნისას
დაქორწინდა, იბრაჰიმი შეეძინა. იბრაჰიმი დაბადების-
თანავე, ტრადიციის მიხედვით, ძიძას მიაბარა. მიუხე-
დავად იმისა, რომ ძიძა შორს ცხოვრობდა, მუჰამმედი
შვილის სანახავად ხშირ-ხშირად დადიოდა. ყველა მის-
ვლაზე შვილს ჰკოცნიდა და ეფერებოდა.

წელიწადნახევრის იბრაჰიმი ავად გახდა. როცა ეს
მუჰამმედ შუამავალს გააგებინეს, იგი რამდენიმე მეგობ-
რის თანხლებით სასწრაფოდ იმ სოფლისაკენ გაემარ-
თა, რომელშიც იბრაჰიმი იზრდებოდა.

შვილი ცუდ მდგომარეობაში დახვდა. შუამავალმა
იგი ფრთხილად აიყვანა ხელში ისე, რომ მისთვის
არაფერი ეტკინა. იბრაჰიმი უკანასკნელ წუთებში იყო.
შუამავალმა შვილის სიკვდილის ყურებას ვეღარ გაუძ-
ლო და უხმოდ აქვითინდა. თვალებიდან ცრემლს ღვრი-
და და თან შვილს ჰკოცნიდა. მდგომარეობამ მის მეგო-
ბრებზეც ცუდად იმოქმედა, მაგრამ ისინი კიდევ უფრო
შუამავლის ცრემლებმა გააკვირვა. „შენც სტირიხარ?“–
ჰკითხეს. „თვალი იტირებს, გული შეიკუმშება. ჩემი ქვი-
თინის მიზეზი შვილის სიყვარულია. არ იქნება
შებრალებული ის, ვინც არ შეიბრალებს.“– უპასუხა შუა-
მავალმა.

შვილის დაღუპვა მშობლისათვის უდიდესი ტანჯვაა.
მუჰამმედ შუამავალი იყო შვილების ძლიერ მოსიყ-

ვარულე მამა, რომელმაც იწვინა შვილების გარდაც-
ვლებით გამოწვეული ტანჯვა. უღელ-მამოდ გაზრდილ-
მა, ფატიმას გარდა, ყველა შვილი საკუთარი ხელით
მიაბარა მიწას.

მამამ წლების მანძილზე შვილი– ზეიდი ეძება,
იცოდა, რომ იგი მონად იქცა, მაგრამ კვალს ვერ მიაგნო.

როცა გაიგო, ზეიდი მუჰამმედთან იყო, ძლიერი მღელ-
ვარება დაეუფლა. მის გამოსახსნელად ეახლა
მუჰამმედს და ქვითინით მდგომარეობა აუხსნა. ამავე
დღეს ეშინოდა, შესაძლო იყო მუჰამმედს ზეიდის გაყიდ-
ვა არ ესურვა... ოღონდ მიეყიდა და რა ფასიც უნდა
ეთქვა, გადახდისათვის მზად იყო. მუჰამმედი უსიტყვოდ
ზეიდს მიუბრუნდა:

– გინდ ჩემთან დარჩი, გინდ მამაშენს გაყევი. ამ
სიტყვებმა ზეიდის მამა კიდევ უფრო ააღელვა. უეჭველი
იყო, შვილი მამას აირჩევდა. ზეიდმა რიგ–რიგობით ჯერ
მუჰამმედს შეხედა, მერე მამას.

– არ მინდა შენთან წამოსვლა!– განუცხადა მამას,–
იმიტომ, რომ ამ ოჯახმა თქვენი თავი საერთოდ არ
მომანატრა. სიყვარული და სიმშვიდე აქ ვაპოვე. არ
მინდა, ამ ოჯახს გავეყარო.

მამა შვილის შეუვალობამ გააკვირვა. როგორ შეი-
ძლებოდა, მისი შვილი ბატონზე ასეთი დამოკიდებული
ყოფილიყო? ეს ხომ წარმოუდგენელი იყო! როგორი
ბატონი იყო, რომ მონას ასე უყვარდა. მამა, სოფელში
ხელცარიელი, მაგრამ გულდამშვიდებული დაბრუნდა.

ზეიდის ასეთმა საქციელმა მუჰამმედს გული აუჩუყა
და იგი შემდგომში შვილად მიიღო.

მუჰამმედ შუამავლის
თანამიმდევრობან
(საპაბეთაგან) რაფი
იხსენებს ერთ
ამბავს, რომელიც
მას ბავშვობაში
შეემთხვა:

ბავშვობაში
ცელქობით ფინიკის
ხურმის ხეებს ქვებს
გვსროდი. ერთხელაც
ბაღის პატრონმა
დამიჭირა და
დასასჯელად
მუჰამმედ შუამავალს
მიმგვარა.

– რატომ ესროდი
შვილო, ქვებს
ხურმის ხეებს?–
მკითხა შუამავალმა.

– მშიოდა და
ამიტომ გვსროლე–
გუპასუხე მე.

– მეორედ ნულარ
ესვრი. ძირს
ჩამოვარდნილები
მიირთვი და ალლაჰი
შენ გაგაძღობს–
გამაფრთხილა მან,
თმებზე მომეაღერსა
და ღმერთს
შევედრა– ღმერთო,
გააძლე იგი!

მუჰამმედ შუამავლის
შვილიშვილები
იღბლიანები იყვნენ
იმით, რომ ასეთი
ბაბუა ჰყავდათ.
ბაბუა მათ
ეთამაშებოდა,
ესუმრებოდა და ისე
გულთბილად
ექცეოდა, როგორც
მამა.

შუამავალს ძალიან
უყვარდა
შვილიშვილი უმამე.
ნამაზის ღოცვის
დროს უმამე მას
ზურგზე
მოხატებოდა ხოლმე,
მაგრამ იგი
შვილიშვილის ამ
საქციელზე არ
ჯავრდებოდა და
ღოცვას
აგრძელებდა.

მუჰამმედ შუამავალი
შვილიშვილებს
იმდენად
გულთბილად
ეპყრობოდა, რომ
მათ მასთან ყოფნა
და თამაში ძლიერ
სიამოვნებდათ.
მაგალითად, იგი
შვილიშვილებს—
ჰასანსა და ჰუსეინს
ზურგზე შეისვამდა,
„ბავშვებო, აქლემიც
კარგი გყავთ და
თქვენაც კარგები
ხართო“, ეყტოდა და
ასე ასვირნებდა.

მას ყველა ენდობოდა

მუჰამმედი 35 წლის შესრულდა. ერთ დღეს სახლიდან გამოვიდა და დაფიქრებული წავიდა ქააბესკენ. მექაში ქურდობა, თაღლითობა, ძმათა შორისი ქიშპი ძალიან გახშირდა, ადამიანებს გაუქრათ ის ურთიერთნდობაც, რომელსაც აქამდე მოედწია მათში. მას ეს ძალიან სწყინდა და უნდოდა, რაიმე ედონა ამ მდგომარეობის გამოსასწორებლად.

ამ ფიქრებით ქააბეს მიუახლოვდა, სადაც დიდი ხანია აღდგენითი სამუშაოები მიმდინარეობდა და მისი უკანასკნელი მდგომარეობა უნდოდა ენახა. „აი, მუჰამმედი, სამართლიანი და პატიოსანი კაცი!“— ერთხმად შესძახეს იქ მყოფებმა. მუჰამმედს გაუკვირდა. თავდაპირველად ვერ გაიგო, თუ რა ხდებოდა. ერთ-ერთმა იქ მყოფ-თაგანმა აუხსნა:

— როგორც იცი, დიდი ხანია ქააბეს ვაშენებთ. ჩვენი წინაპრების მიერ „ჰაჯერულ ესვედად“ ანუ შავ ქვად წოდებული ეს ღოღი გამოვიდეთ და ახლა გვინდა იგი ისევ თავის ადგილას ჩავსვათ. მაგრამ ყველა ტომი ჯიუტად გაიძახის: „ყველაზე ღირსეულები ჩვენ ვართ და ეს ქვა თავის ადგილას გინდა თუ არა ჩვენ უნდა ჩავსვათო.“ ჩხუბის დაწყებას ბევრი აღარაფერი აკლდა, როცა ერთ-ერთმა ჩვენგანმა თქვა: „ბენი შეიბეს (ანუ შეიბეს შვილთა) კარიდან ვინც პირველი შემოვა, ამ საკითხში მსაჯულობა მან გასწიოსო.“ ამ წინადადებას ყველა დავეთანხმეთ. მცირე ღოღინის შემდეგ, როცა იმ კარში პირველი შენ გამოჩნდი, ძალიან გაგვიხარდა. მექაში ამ, საქმისათვის ყველაზე ღირსეული პიროვნება შენ ხარ, რამეთუ ისეთ გარემოში, სადაც ძმებიც კი ერთმანეთს ვერ ენდობივართ, ჩვენი ქონება შეგვიძლია მხოლოდ და მხოლოდ შენ ჩაგაბართ.

რადგანაც მუჰამმედმა კარგად იცოდა „ჰაჯერულ ესვედის“ ფასი, გადაწყვიტა, შემდეგნაირად მოქცეულიყო: ქვა ფარდაზე დადო, ყველა ტომის წინაკაცი მოიხმო და უთხრა, ხელი მოეკიდებინათ

ფარდაგის კიდებზე. როცა ფარდაგს ყველამ ხელი მოკიდა და წამოსწია, მანაც ქვა აიღო და თავის ადგილას ჩასვა.

მუჰამმედის ასეთი გადაწყვეტილებით ყველა ტომი კმაყოფილი დარჩა და ყველამ ხოტბა შეასხა მის გონიერებას.

მუჰამმედ შუამავალს
შეატყობინეს, რომ
მისი ერთ-ერთი
შვილიშვილი ძალზე
ცილად იყო.
შუამავალი მაშინვე
ზეინაბთან მივიდა.
შვილიშვილი
კალთაში ჩაისვა.
ბავშვი უკანასკნელ
წუთებში იყო. ცოტა
ხანში, როცა ბავშვი
გარდაიცვალა,
შუამავალს
ცრემლები
გადმოსცვივდა.
როცა ამის მიზეზი
ჰკითხეს, მან ასე
უპასუხა: „ეს
ცრემლები ალლაჰის
მიერ აღამიანთა
გულეებში ჩანერგილი
სიბრალულის
გამოხატულებაა.
ალლაჰს მოწყალე
ადამიანები უყვარს.“

მუჰამმედ შუამავალს
ერთ დღეს,
შვილიშვილი—
ჰასანი კალთაში
ჩაესვა და ჰკოცნიდა.
გვერდით კი თემიმის
ტომის ერთ-ერთი
გავლენიანი პირი
ეჯდა. მას ბაბუასა
და შვილიშვილს
შორის ასეთი
სიახლოვე ეუცხოვა.

— მე ათი შვილი
მყავს, მაგრამ
არცერთისთვის არ
მიკოცნია.— უთხრა
მუჰამმედ შუამავალს.
ვინც ადამიანებს
ღმობიერად არ
ექცევა, მას არც
ალლაჰი მოეპყრობა
ღმობიერად.—
უპასუხა
შუამავალმა.

ნაწილი მუსამი მუჰამედს შუამავლობა ებრაელს

პირველი შეხვედრა ჯებრაილ ანგელოზთან.

მუჰამედ შუამავალი მექაში სულიერი შეჭირვების ჟამს, ფიქრისა და ლოცვისთვის ნურის მთაზე მდებარე ჰირას გამოქვაბულში ადიოდა. ეს იყო მისი თავშესაფარი. ნურის მთა იმდენად მაღალი იყო, რომ მისი მწვერვალიდან, ქააბეს ჩათვლით, მთელი მექა ხელის გულივით ჩანდა. მუჰამედი მთის სიმაღლეზე თავს აფარებდა და ხანდახან რამდენიმე დღითაც იქ რჩებოდა.

ჰირაში, ერთ-ერთ ასეთ განტვირთვის დღეს, მთელი ღამე ღვთისმსახურებაში გაატარა და მოქანცული იყო. თენდებოდა. ღამის წყვედიადი ქრებოდა. უცებ მის წინ ისეთი არსება გაჩნდა, რომელიც მანამდე არსოდეს ენახა. სანამ გონს მოეგებოდა, უცხო არსებამ უბრძანა: „წაიკითხე!“ მუჰამედ შუამავალს ძალიან შეეშინდა. მღელვარებისგან აკანკალდა. „მე კითხვა არ ვიცი“- უპასუხა შემოფოთებული ხმით. უცხო არსებამ ხელი შემოხვია, მოუჭირა და ცოტა ხნის შემდეგ გაუშვა. მუჰამედ შუამავალს ერთ ხანს ისეთი გრძნობა დაეუფლა, თითქოს იხრჩობოდა. „წაიკითხე!“- ხელმეორედ უბრძანა მას უცხო არსებამ. "მე კითხვა არ ვიცი"- კვლავ უპასუხა

სალამ-მშვიდობა
მუჰამედ
შუამავალს

აღლაჰი ყველა
მუსლიმანს
უბრძანებს,- ხოტბა
შეასხან მუჰამედ
შუამავალს.

ამიტომაც, როცა
მუჰამედ შუამავლის
სახელს გაგიგონებთ,
„სალაღლაჰუ
ალეიჰი ვე სელემ“-
ს ეამბობთ.

(შემოკლებით:
(ს.ა.ს.)) ეს სიტყვები
მუჰამედ შუამავლის
მიმართ

პატივისცემასა და
სიყვარულს
გამოხატავს და
ნიშნავს: „აღლაჰი
ლოცავდეს და
პყვარავდეს მას!“

ღღღღღღღღღღ

უეჭველად, ალლაჰი და მისი მელაიქები ლოცავენ შუამავალ(მუჰამედ)ს , მორწმუნენო თქვენც დალოცეთ იგი და სრული მორჩილებით საღამო მიუძღვენით მას. (სურა აჰზაბი აიათი 56)

ღღღღღღღღღ

პირველი შთაგონება მას 610 წელს, ყადირის ღამეს, გარდმოეგლიან.

ღღღღღღღღღ

პირველი გარდმოეგენილი აიათები, სურა ალაჟის პირველი 5 აიათია.

ღღღღღღღღღ

სიტყვა „ალაჟ“, ადამიანის გაჩენის სტადიაში მყოფ განაყოფიერებულ კვერცხუჯრედს (ემბრიონს) ნიშნავს.

ღღღღღღღღღ

მან. მესამედაც რომ იგივე გაუმეორა, წმინდა მუჰამედმა უთხრა: „მე კითხვა არ ვიცი, რა წავიკითხო?" ამის პასუხად უცხომ მას პირველი აიათები აუწყა, რაც შემდეგ მუჰამედ შუამავალმა უნებლიედ გაიმეორა:

„წაიკითხე!

შენი გამჩენი ღმერთის სახელით!

მან ადამიანი შედგებულის სისხლისგან გააჩინა.

წაიკითხე, რამეთუ შენი ღმერთი უსაზღვროდ გულუხვია,

რომელმაც (ადამიანს) ასწავლა კალმით (წერა).

ასწავლა ადამიანს ის, რაც (ადამიანმა) არ იცოდა."

შეეშინდა. ვერ მიმხვდარიყო, რა ხდებოდა. გამოქვაბულიდან გარეთ გამოვარდა. სახლში ცოლთან— პატიჯესთან ეჩქარებოდა. სირბილით დაეშვა მთის ფერდობზე. უცებ ხმა მოესმა: „შენ ალლაჰის შუამავალი ხარ, მე კი— ჯებრაილი." სწორედ ის ხმა იყო, გამოქვაბულში რომ გაიგონა, ოღონდ ამჯერად უფრო მკვეთრი. ირგვლივ მიმოიხედა, ეცადა გაერკვია, თუ რომელი მხრიდან მოდიოდა ხმა. უცებ იმოღენა არსება დაინახა, რომელსაც თავისუფლად შეეძლო ჰორიზონტი დაეფარა. არსებამ ერთხელ კიდევ გაიმეორა: „შენ ღმერთის შუამავალი ხარ, მე კი— ჯებრაილი." მუჰამედ შუამავალმა ნაბიჯის გადაღაგმა ველარ მოახერხა, ერთ ადგილას გაშეშდა. იგრძნო, სუნთქვა უჭირდა, მშვიდად სცადა ისევ იმ მხარეს გახედვა, რომელ მხარესაც ის არსება ეგულებოდა. ის არსება ისევ იქ იდგა და იგივე სიტყვებს იმეორებდა. უნდოდა მისთვის თვალი მოეშორებინა და სხვა მხარეს გაეხედა, მაგრამ რომელ მხარესაც მიატრიალებდა თავს, ყველგან იმ არსებას ხედავდა.

უცხო არსება უცებ გაქრა. შეშინებულმა მუჰამედმა კი ნურის მთიდან მშფოთვარე ნაბიჯებით მექასკენ მოუსვა. გზა სწრაფად გალია და სახლში მშვიდობით შევიდა.

მესაიდუმლე პატიჯე

ნურის მთიდან დაბრუნებული მუჰამედ შუამავალი ტახტზე მოსასვენებლად წამოგორდა და აკანკალებული ხმით პატიჯეს თხოვა, მისთვის რაიმე დაეხურა. პატიჯემ ქმარს საფარი კი დაახურა, მაგრამ ვერაფერი გაიგო, რა მოხდა. მუჰამედს ღრმად ჩაეძინა.

როცა გაიღვიძა, პატიჯეს დაწვრილებით მოუყვა ყველაფერი, რაც თავს გადახდა. „არ მესმის, რას უნდა ნიშნავდეს ეს ყველაფერი. შევშფოთდი და შემეშინდა."— დასძინა ბოლოს.

— ნუ გეშინია! ვფიცავ ალლაჰს, ის არასოდეს შეგარცხვენს, რადგანაც შენ, ნათესაურ ურთიერთობას ყურადღებით ეკიდები, სიმართლეს ღაპარაკობ, უმწეოთა და უქონელთ მხარში უდგახარ, ღარიბს აპურებს, სტუმარს მასპინძლობ, განსაცდელში ჩავარდნილს შველი,— ქმრის დამშვიდებას შეეცადა პატიჯე.

თვითონაც დაინტერესდა, თუ რას ნიშნავდა ეს ყველაფერი. ქმარს კარგად იცნობდა და უყვარდა იგი. მას შემდეგ, რაც იცნობს და ერთად ცხოვრობენ, მისგან ერთი ტყუილიც კი არ გაუგონია. აშკარა იყო, მეუღლეს რაღაც ძალზე უნეულო რამ შეემთხვა. მისი სჯეროდა.

პატიჯეს ნათესავი ვერაჟა, ამოცდილი და განსწავლული პიროვნება იყო. ცოდმა მუჰამედი მასთან მიიყვანა. მხოლოდ მას შეეძლო იმის ახსნა, რაც შუამავალს შეემთხვა.

ვარაჟამ ყურადღებით მოუსმინა მათ და ხანგრძლივი ფიქრის შემდეგ უთხრა:

— ის, რაც შენ ნახე, მელაქეა (ანგელოზია), რომელსაც ჯებრაილი ჰქვია. ალლაჰმა მუსა (მოსე) შუამავალსაც სწორედ ის გამოუგზავნა. ნეტავ, ახალგაზრდა ვიყო და შენს გვერდით შემეძლოს ღვომა იმ დღეებში, როცა

ყურანი

ყურანი უკანასკნელი ღვთიური წიგნია, რომელიც ალლაჰმა მუჰამედ შუამავალს 23 წლის განმავლობაში შთაგონების გზით, აიათებისა და სურების სახით გარდმოუგლინა. ყურანი 114 სურასაგან შედგება, რაც მთლიანობაში 6236 აიათს შეიცავს.

ყურანი ალლაჰის სიტყვაა, მისი კითხვა კი— ღვთისმსახურება. შეიცავს იმ პრინციპებს, ბრძანებებს, აკრძალვებსა და რჩევებს, რომლებიც ადამიანს ამქვეყნიურსა და იმქვეყნიურ ბედნიერებას აზიარებს.

„უეჭველად, ყურანი (ადამიანებს) ყველაზე ჭეშმარიტ გზას აჩვენებს."

(სურა ისრა, აიათი 9)

ეს ხალხი შენ შენივე სამშობლოდან გაგაძევენ.

პატიჯემ და მუჰამმედ შუამავალმა ერთმანეთს გადახედეს. შუამავალს სახეზე მისთვის უჩვეულო მღელვარე გამომეტყველება აღებეჭდა:

– ესე იგი, სამშობლოდან უნდა გამაძევონ, არა?– იკითხა მწუხარე ხმით.

– დიას! გაგაძევენენ, რამეთუ რასაც შენ იქადაგებ, იმის მქადაგებელი ყველა შუამავალი გაძევებული იქნა სამშობლოდან. თუ მანამდე ვიცოხლე, აუცილებლად დაგეხმარები. – უპასუხა ვარაყამ.

ამ საუბრის შემდეგ მუჰამმედ შუამავალი ცოტათი დამშვიდდა. პატიჯეს მისი სწამდა და ენდობოდა კიდევ. ვარაყა ძალიან მნიშვნელოვან რამეებს ამბობდა. მუჰამმედ შუამავალი შეეცადა მის სიტყვებში გარკვეულიყო... აშკარად ჩანდა, რომ მას ახალი მისია ელოდა. იგი უკვე ალლაჰის მიერ შუამავალობის უფლებამოსილებით აღჭურვილი პირი იყო. 40 წლისას ადამიანები ჭეშმარიტ გზაზე უნდა მიეპატიუებინა და ბოროტებას შერკინებოდა.

„აბსოლუტურად არავინაც რომ არ ირწმუნოს, მე ვირწმუნებ.“– თქვა პატიჯემ, როცა მუჰამმედ შუამავალმა ყურანის პირველი აიათები წაიკითხა. ამ სიტყვებმა მუჰამმედ შუამავალს ცოტათი მაინც შეუმსუბუქა ტვირთი. შეუმსუბუქა, რადგანაც მას ადამიანის შესაძლებლობისათვის ყველაზე უკიდურესი პასუხისმგებლობა დაეკისრა. იგი სულ იმის ფიქრში იყო, ვინ დაუჯერებდა მას!

ერთის მხრივ ასეთი წმინდა, მძიმე და საპატიო პასუხისმგებლობა ეკისრა, მეორეს მხრივ კი გვერდში ედგა სანდო, ერთგული და გამგებიანი მეუღლე, პატიჯე. სწორედ ასე სძლეოდა მუჰამმედ შუამავალი შუამავლობის პირველ მძიმე დღეებს.

პირველები, ვინც ახალი სარწმუნოება ირწმუნეს,

მუჰამმედ შუამავლის მეუღლე– პატიჯე და ბიძაშვილი–ალი იყვნენ. მუჰამმედ შუამავალი თვის ოჯახთან ერთად ჩუმ–ჩუმად ალლაჰისადმი ღვთისმსახურებას შეუდგა. ამასთან ერთად ხელსაყრელ მომენტს ხელიდან არ უშვებდა და მექელებსაც ეპატიუებოდა ისლამზე. ჭეშმარიტი სარწმუნოების ქადაგებისას სერიოზულ პრობლემებსა და წინააღმდეგობას აწყდებოდა და მრავალი შეურაცხყოფის ატანა უხდებოდა, მაგრამ მიუხედავად ამისა, მის მიმდევართა რიცხვი დღითიდღე იზრდებოდა.

ისლამი გრცელდება

ალლაჰმა მუჰამმედ შუამავალს სარწმუნოებაზე ახლობლების მიპატიუება დაავალა. მუჰამმედ შუამავალმა ამ მიზნით წვეულება გამართა, სადაც ყველა თავისი ნათესავი მიიწვია და ჭამის შემდეგ ისინი ისლამზე დაპატიჟა.

ბიძამისი– ებუ ლეჰები ამ პატიუს დიდი წინააღმდეგობით შეხვდა:

– სხვა არავინ მინახავს ისეთი, ვინც თავის ნათესავს ასეთ ცუდ რამეზე ეპატიუებოდეს,– განაცხადა მან. ამ სიტყვებზე წვეულება დაიშალა. მაგრამ მუჰამმედის გადაწყვეტილება მტკიცე იყო და მეორე დღესაც მიიწვია ისინი სადილზე. ამ შეკრებაზე ალლაჰის არსებობასა და ერთობაზე ისაუბრა, მათ აცნობა, რომ იგი ალლაჰის უკანასკნელი შუამავალია და უნდა, რომ ალლაჰის მიერ მასზე დაკისრებული ეს წმინდა მისია პირნათლად და სრულყოფილად შეასრულოს.

მუჰამმედ შუამავალს სურდა, ახლობლების შემდეგ მთელი მექა დაეპატიუებინა ისლამზე. ამ მიზნით მექას მოედანზე გავიდა, შემადგენელი ადგილი მოარჩია და განცხადა: „ეჟრეიშედებო!“ ვისაც ხმა მისწვდა, ყველა მის ირგვლივ შეგროვდა.

– ახლა მე რომ თქვენ გითხრათ: აი, ამ მთის უკან მტერი დგას და თავს უნდა დაგესხათ– მეოქი, დამი–

„უპირველესად, შენი ნათესავები

გააფრთხილე.

გადააფარე შენი

მფარველობის ფრთა

იმას, ვინც

დაგიჯერა შენ

მუსლიმანთაგან.

ხოლო თუ

გეურჩებიან შენ,

მაშინ უთხარი:

უეჭველად, მე შორს

ვარ იმისგან, რასაც

თქვენ სჩადიხართ.“

(სურა შუარა, აიათი 214, 215, 216)

❧❧❧❧❧❧❧❧

ჯერებთ?– შეეკითხა იგი იქ მოგროვილთ.

– რა თქმა უნდა, ჩვენ შენგან ჯერ ტყუილი არ გაგვიგონია.– უპასუხეს ერთხმად. შუამავალმა მათი დაინტერესებით ისარგებლა და მიმართა:

– ვფიცავ ალლაჰს, რომ ერთ დღეს უნდა მოკვდეთ, ერთ დღესაც უნდა გაცოცხლდეთ და ყოველი თქვენი საქციელისათვის უნდა განიკითხოთ. კარგებისთვის სამოთხეა, ცუდებისათვის კი– ჯოჯოხეთი. მე დამეკისრა მისია, გაგაფრთხილოთ იმ განსაცდელის შესახებ, რომელიც განკითხვის დღეს გელით. ის, ვინც ირწმუნებს ალლაჰის ერთობასა და ჩემს შუამავლობას, ამ განსაცდელს გადაურჩება, ხოლო ვინც არ ირწმუნებს, დიდ გასაჭირში ჩავარდება. მზად ხართ, მხარში ამომიდგეთ ამ საქმეში?

მოედანზე შეკრებილნი ასეთმა პატიჟმა გააკვირვა. ებუ ლჰებმა აქაც უმუხთლა: ქვა აიღო, მუჰამმედ შუამავალს ესროლა და თან დაუყვირა:

– აქ, ამ სისულელეების მოსასმენად შეგვყარე?

მართალია, ამ შეკრებით მუჰამმედ შუამავალმა ვერაფერ წარმატებას ვერ მიაღწია, მაგრამ ის მოახერხა, რომ მექას ყველა მკვიდრს ხმა მიაწვდნა ისლამზე წმინდა პატიუის შესახებ.

პირველი მუსლიმანები და ერქამის სახლი

ომარი ჰატტაბის ძე გულადი და მამაცი კაცი იყო. არავინ ისურვებდა მის წინააღმდეგ გამოსვლას. ვინც მას დაინახავდა, მხარს იცვლიდა და სხვა მიმართულებით წავიდოდა. მუჰამმედის მიერ საკუთრი თავის ღმერთის შუამავლად გამოცხადების ამბავი მის ყურამდეც მივიდა, საშინლად განრისხდა და მისი განადგურება განიზრახა. გზად ნუაიმს გადაეყარა. ნუაიმი გამუსლიმანებული იყო. მაგრამ მაღავედა.

– აგრე საით გაგიწევია, ომარ?– ჰკითხა ომარს, რა ნახა იგი ასეთი განრისხებული.

– მუჰამმედი უნდა მოვკლა.– უპასუხა ომარმა.

როული საქმე გადაგიწყვეტია. ღმერთმანი.– უთხრა გაკვირვებულმა ნუაიმმა და მუჰამმედ შუამავლის დაცვისა და ომარის დაბრკოლების მიზნით დაამატა: მაგას თავი დაანებე და შენს დასა და სიძეს მიხედე, ისინიც გამუსლიმანდნენ.

ამის გამგონი ომარი კიდევ უფრო გაცეცხლდა, განრისხებული ახლა დის სახლისაკენ გაქანდა.

სახლთან მისულს შიგნიდან ყურანის კითხვის ხმა მოესმა. ცოტა ხანს უსმინა და როცა დარწმუნდა, რომ დაცა და სიძეც გამუსლიმანებულიყვნენ, მოულოდნელად შევარდა სახლში, სანამ ისინი გონს მოეგებოდნენ, ორივე სხვადასხვა კუთხეში მოისროლა, განრისხებულმა ის იყო მათ დასახოცად ხმაღზე იტაცა ხელი, რომ სისხლით მოსვრილმა და აცრემლებულმა დამ შეჰკივლა:

– ალლაჰისა გემინოდეს, ომარ! შენც გაიგონე– ჩვენ ისლამი მივიდეთ. რაც უნდა გააკეთო, ჩვენი რწმენიდან ვერ მოგვაბრუნებ, ჩვენს რჯულს არ ვუღალატებთ!

**ეთიოპელი
ბილალი (ბილალი
ჰაბეში)**

*ერთ-ერთმა მონამ,
სახელად ბილალიმ
ისლამი მიიღო.
მისმა ბატონმა,
თავისგან
უნებართოდ
ისლამის მიღების
გამო, საშინელი
წამებით დასაჯა იგი
და იმისათვის, რომ
ამ რწმენაზე უარი
ეთქმევინებინა,
უდაბნოს პაპნაქება
სიცხეში ქვიშაზე
დააწვინა, მკერდზე
მძიმე ქვები დააწყო
და ემუქრებოდა: „თუ
მაგ სარწმუნოებას
არ უარყოფ, ასე
ამოგხდი სულსო.“
მიუხედავად
ყოველივე ამ
ტანჯვა-წამებისა,
წმინდა ბილალი
მაინც გაიძახოდა:
„ალლაჰი
ერთადერთია და
ყველაზე
უდიდესიაო.“*

~*~*~*~*~

**ტანჯვა-
შევიწროება
მუჰამედ
შუამავლისა.**

**მუჰამედ შუამავლის
თანამედვეართაგან
მუნბითი**

**მოგვითხრობს:
აღლაჰის შუამავალი
დავინახე. ის ამ
სიტყვებს იმეორებდა:**

**„თუ, ლაა ილააჰე
ილაღლაჰ-ს**

**იტყვით,
გადარჩებით.“ ამის
თქმაზე მას**

**აღამიანებთან
ზოგი აფურთხებდა,**

**ზოგი თავზე მიწას
აყრიდა, ზოგიც ცუდ**

სიტყვებს ეუბნებოდა.

**ეს მდგომარეობა
სამხრობის (იქინდის)**

**ლოცვის დროის
მოსვლამდე**

**გაგრძელდა. იმ
დროს მუჰამედ**

**შუამავლის
ქალიშვილმა—**

**ზეინაბმა ჭურჭლით
საგზე წყალი**

**მოიტანა. ის
გალამოსკენილი**

**ტიროდა. მუჰამედ
შუამავალმა ხელ-**

**პირი დაიბანა,
ცოტაც დალია და**

**თავის ქალიშვილს
უთხრა: „ნუ ტირი**

**ჩემო გოგო! ეჭვი არ
არის, რომ აღლაჰი**

მამაშენს დაიცავს.“

ღღღღღღღღ

დის ასეთმა საქციელმა განაცვიფრა, როგორ ბედავდა იგი ომარზე შეწინააღმდეგებას?! ერთი წამით შეჩერდა, თუმცა მომხდარში ბოლომდე მაინც ვერ გაერკვა. იგრძნო, რომ ხმლიანი ხელი უკანკალებდა. დაჯდა და ჩაფიქრდა, შემდეგ დას ჰკითხა, თუ რას კითხულობდნენ ისინი. დამ რომ დაინახა, მძას მრისხანება გაუნელდა, აიათები აჩვენა.

ომარი ყურანის აიათების კითხვას შეუდგა. გაკვირვებული ცოლ-ქმარი ომარს თვალს არ აშორებდა. რაც უფრო კითხულობდა, მით უფრო ექცეოდა მისი ზეგავლენის ქვეშ. ის მრისხანე ომარი შეიცვალა და სხვა პიროვნებად იქცა. დას ერქამის სახლის მისამართი ჰკითხა და წავიდა. ომარს მისთვის უჩვეულო გრძნობა დაეუფლა.

მაშინ, როცა მის მიმდევართა რაოდენობა ძალზედ მცირე იყო, მუჰამედ შუამავალი შესაკრებად ისეთ ადგილს არჩევდა, სადაც ნაკლებად მიიქცევდნენ ყურადღებას. რადგან ერქამის სახლი მექას გარეთ მდებარეობდა და თავშეყრისათვის ყველაზე ხელსაყრელი იყო, შუამავალი და მისი მიმდევრებიც იქ იკრიბებოდნენ.

ნუაიმი სირბილით მივარდა ერქამის სახლში და იქ მყოფებს ომარის განზრახვა შეატყობინა.

ყველა იქ მყოფმა, მუჰამედის დასაცავად ხმალი მოიმარჯვა და ომარს დაუწყო ლოდინი, თუნდაც ეს საკუთარი სიცოცხლის ფასად დაჯდომოდათ.

როცა ომარი ერქამის სალხში მივიდა, ირგვლივ სიჩუმე სუფევდა. მან მუჰამედ შუამავალთან შეხვედრა ითხოვა. შუამავალმა ომარის მასთან მისვლა ისურვა. ომარი მუჰამედ შუამავალს ეახლა, მის წინაშე მუხლი მოიყარა და აღტაცებული წარმოთქვა:

— ლაა ილააჰე ილაღლაჰ, მუჰამედუნ რასულულ-ლაჰ (არ არსებობს ღმერთი გარდა აღლაჰისა, მუჰამედი კი აღლაჰის შუამავალია).

ომარმა ერქამის სახლში მყოფთა წინაშე ისლამი მიიღო.

მისმა გამუსლიმანებამ მორწმუნეები კიდევ უფრო გააძლიერა. პირდაპირ ქააბეში მივიდნენ და ნამაზი ილოცეს. მუსლიმანები მათი რწმენის მალვის საჭიროე-

ბას აღარ გრძნობდნენ. მათი რიცხვი დღითიდღე იზრდებოდა და ერქამის სახლში ვეღარ ეტეოდნენ.

ისლამზე მიპატიჟება მექათი არ უნდა შემოსაზღვრულიყო. ამიტომ შუამავალი მექას გარეთ მცხოვრები ტომების მოვლა-მონახულებას შეუდგა. ზოგ ადგილას პატივისცემით ხვდებოდნენ, ზოგ ადგილას კი აუტანელ შეურაცხყოფას აყენებდნენ. მრავალი წინააღმდეგობისა და სიგლახის მიუხედავად, მუჰამედ შუამავალი შეუდრეკლად და სასოწარკვეთილების გარეშე ცდილობდა, ყველას ყურამდე მიეწვდინა ხმა ისლამისა.

დაშინება იწყება

მუსლიმანთა რიცხვი იზრდებოდა, რაც დიდად აშინებდა ურწმუნოებს. მუსლიმანების დასათრგუნავად და ისლამის გავრცელებაში ხელის შესაშლელად, მათ საზოგადოებაში მუსლიმანების დაცინვა და გამასხარავება დაიწყეს. ყველგან, სადაც კი მუსლიმანს შეხვდებოდნენ, ფიზიკურ და სიტყვიერ შეურაცხყოფას აყენებდნენ, დასცინოდნენ მუჰამედ შუამავალსაც. სადაც კი დაინახავდნენ, მაშინვე აყვირდებოდნენ: „შეხედეთ, შეხედეთ! აი, ეს კაცი თურმე ციდან ამბავს იღებს.“ ამითაც არ კმაყოფილდებოდნენ და შუამავალს გიჟს, ჯადოქარსა და მკითხავს უწოდებდნენ, იმის მიუხედავად, რომ ძალიან კარგად იცნობდნენ მას. მუსლიმანებისადმი ურწმუნოთა გაბოროტებამ იქამდე მიაღწია, რომ მათი ფიზიკური განადგურებაც კი განიზრახეს.

მიუხედავად დიდი ძალისხმევისა, ისლამის გავრცელებას მაინც ვერ აბრკოლებდნენ. რჯულს არავინ ღალატობდა. ვერ გადაეწყვიტათ, რა ედონათ? მექას მოწინავე და გავლენიანი პირები შეიკრიბნენ და მუჰამედ შუამავლის ბიძასთან— ებუ თალიბთან მისვლა გადაწყვიტეს. მისთვის სიტუაცია უნდა აეხსნათ და ეთხოვათ, რომ აღეკვეთა მუჰამედისათვის ისლამის ქადაგება.

**სარწმუნოებისათვის
პირველი
დაღუპულნი
(შეჰიდი):**

**იასირი და მისი
მეუღლე- სუმეიე
გამუსლიმანდნენ. ეს
რომ ურწმუნოებმა
გაიგეს, ისინი
აწამეს. ცოლ-ქმარი
ღარიბ- ღატაკნი და
უმწეონი იყვნენ,
ამიტომაც ქომაგი
არავინ ჰყავდათ,
მაგრამ მათ ღრმად
სწამდათ ისლამი,
ამდენად შუამავლის
მოწინააღმდეგე ებუ
ჯეჰილის მიერ
მიყენებულმა
აუტანელმა ტანჯვამ
ისინი ვერ გატეხა
და კვლავ რწმენის
უსაზღვრო
ერთგულები
დარჩნენ. როცა ებუ
ჯეჰილმა ისინი ვერ
გადაიბირა და
საწადელს ვერ
მიაღწია, ორივენი
შუბით დახოცა.**

**იასირი და მისი
მეუღლე სუმეიე
პირველი
მუსლიმანები იყვნენ,
რომლებმაც
საკუთარი
სიცოცხლე
ისლამისათვის
მსხვერპლად გაიღეს.**

❧❧❧❧❧❧❧❧

– შენს ძმისწულს დაელაპარაკე,შეწყვიტოს ეს საქმი-
ანობა.– უთხრეს ებუ თალიბს.

ებუ თალიბმა ძმისწული დაიბარა და არსებული
სიტუაცია გააცნო. მუჰამმედ შუამავალმა ბიძას უპასუხა:
–მარჯვენა ხელში მზე რომ მომცენ,მარცხენაში კი–
მთვარე, ამ საქმიანობას სიკვდილამდე თავს არ
დავანებებ.

სინამდვილეში ებუ თალიბმა იცოდა თუ როგორ ავი-
წროებდნენ მუსლიმანებს მექაში. ძმისწულის შუა-
მავლობამ მასზე დიდად იმოქმედა. არ უნდოდა,მას რაიმე
ფეთერაკი შემთხვეოდა და მხარეში ამოუდგა:

– ნუ გეშინია, სანამ ცოცხალი ვარ,ისინი ვერაფერს
დაგაკლებენ.– ანუგეშა ძმისწული.

როცა მექელი კერპთაყვანისმცემელნი მიხვდნენ,რომ
მუჰამმედ შუამავალს ქადაგების შეწყვეტაზე ნებით ვერ
დაიყოლიებდნენ,გადაწყვიტეს ბრძოლის სხვა გზა ეცა-
დათ. ურთიერთ ხელშეკრულება გააფორმეს და ქააბეზე
ჩამოკიდეს,რომელშიც ნათქვამი იყო,რომ ისინი მუსლი-
მანებთან და მუჰამმედის ნათესაობასთან ყოველგვარ
ურთიერთობას წყვეტდნენ მანამ,სანამ მუჰამმედს ცოცხ-
აღს ან მკვდარს მათ არ ჩააბარებდნენ. შუამავლის
ნათესაობა და მუსლიმანები ოფიციალურად მტრად
გამოაცხადეს,აიკრძალა მათთან საუბარიც,ვაჭრობაცა
და ქალის თხოვნა- გათხოვებაც.

ამით მუსლიმანებისათვის ხანგრძლივი გაჭირვების
პერიოდი დაიწყო. ვეღარ ვაჭრობდნენ, ვეღარ ყიდუ-
ლობდნენ და ვეღარ ჰყიდდნენ რაიმეს, ამიტომ შიმ-
შილობამ და გაჭირვებამ უკიდურეს ზღვარს მიაღწია.
ყოველივე ამის მიუხედავად,მათ არასდროს უფიქრიათ
კერპთაყვანისმცემელთათვის მუჰამმედ შუამავლის

გადაცემა,პირიქით,ყველაფერი იღონეს მის დასაცავად.

ასეთ ყოფაში სამი წელი გაატარეს. ურწმუნოებს
იმედი გაუცრუვდათ და საბოლოოდ გატყდნენ. რამდენ-
იმე პირმა,რომელთა შორის მუჰამმედ შუამავლის ნათე-
სავებიც იყვნენ,ქააბეზე ჩამოკიდებული ხელშეკრულება
გაანადგურა და ბლოკადაც დასრულდა. მუსლიმანები
ამ ბოიკოტმა უფრო გააძლიერა.

მწუხარების წელი

ბოიკოტი დასრულდა და მუსლიმანებმაც შვებით
ამოისუნთქეს, თუმცა ამ მოვლენიდან რამდენიმე თვის
შემდეგ ერთიმეორის მიყოლებით ორი მძიმე მწუხარე-
ბაც გადაიტანეს,რამაც შუამავალს ძალიან დასწყვიტა
გული: მუჰმმედ შუამავლის ბიძა- ებუ თალიბი და
მეუღლე– ჰატიჯე გარდაიცვალა. ორივე ეს პიროვნება
დიდ დახმარებას უწევდა მას თავისი მისიის განხორ-
ციელებაში. უმძიმესი განსაცდელის დღეებშიც კი,
არცერთ მათგანს არ მიუტივებიო იგი,ორივე ბოლომდე
ედგა მხარში. მისთვის ორივე განსაცდელის დღეების
თავშესაფარს წარმოადგენდა. „ამ დღეებში ჩემს მიმდე-
ვართა თავს დამტყდარი ამ ორი უბედურებიდან,არ ვიცი
შემდგომში რომლით უფრო დავზარაღდები.“– თქვა მან.
ეს წელი მისთვის მწუხარების წელი იყო.

წმინდა ჰატიჯე:

**მუჰამმედ შუამავალს
მეუღლე— ჰატიჯე
ისე ძლიერ უყვარდა,
რომ ის მისი
სიკვდილის
შემდეგაც ვერ
დაივიწყა. იგი
ყოველთვის
სიამაყით იხსენებდა
საყვარელი მეუღლის
მხარდაჭერას,
მეგობრობასა და
თავგამოდებას.
იხსენებდა, ვინაიდან
ჰატიჯე მას ყველაზე
დიდი განსაცდელის
დროს ედგა მხარში,
მისი მაშინ ირწმუნა,
როცა ჯერ არავის
სწამდა. მუჰამმედ
შუამავლის შემდეგ
ცოლი– აიშე
ცდილობდა წმინდა
ჰატიჯესათვის
მიებაძა.**

❧❧❧❧❧❧❧❧

ახალი სამშობლოს ძიება ეთიოპია

მექაში ცხოვრება აუტანელი ხდებოდა. მუსლიმანთა მიმართ განხორციელებული რეპრესიები ყოველდღიურად მატულობდა. ამიტომ მუჰამადმა შუამავალმა ახალი სამშობლოს ძებნა დაიწყო. პირველად თხუთმეტკაციან ჯგუფს დართო ნება ეთიოპიაში წასასვლელად. ეს მუსლიმანთა პირველი ჰიჯრეთი (გადასახლება) იყო. ურწმუნოები დანარჩენ მუსლიმანებზე ზეწოლას აძლიერებდნენ. შევიწროებულ მუსლიმანებს ღვთისმსახურება მკაცრ პირობებში უხდებოდათ. ერთი წლის შემდეგ ამჯერად ასაკიანი ჯგუფი მალულად წავიდა ეთიოპიაში. მექელმა ურწმუნოებმა, წინააღმდეგობის გასაწევად, ეთიოპიაში ელჩები გააგზავნეს.

ეთიოპიის მეფის ნეჯაშის წინაშე წარმდგარმა ელჩებმა ხელმწიფეს ძვირფასი საჩუქრები მიართვეს, როცა მათ მეფემ ვინაობა ჰკითხა, უპასუხეს:

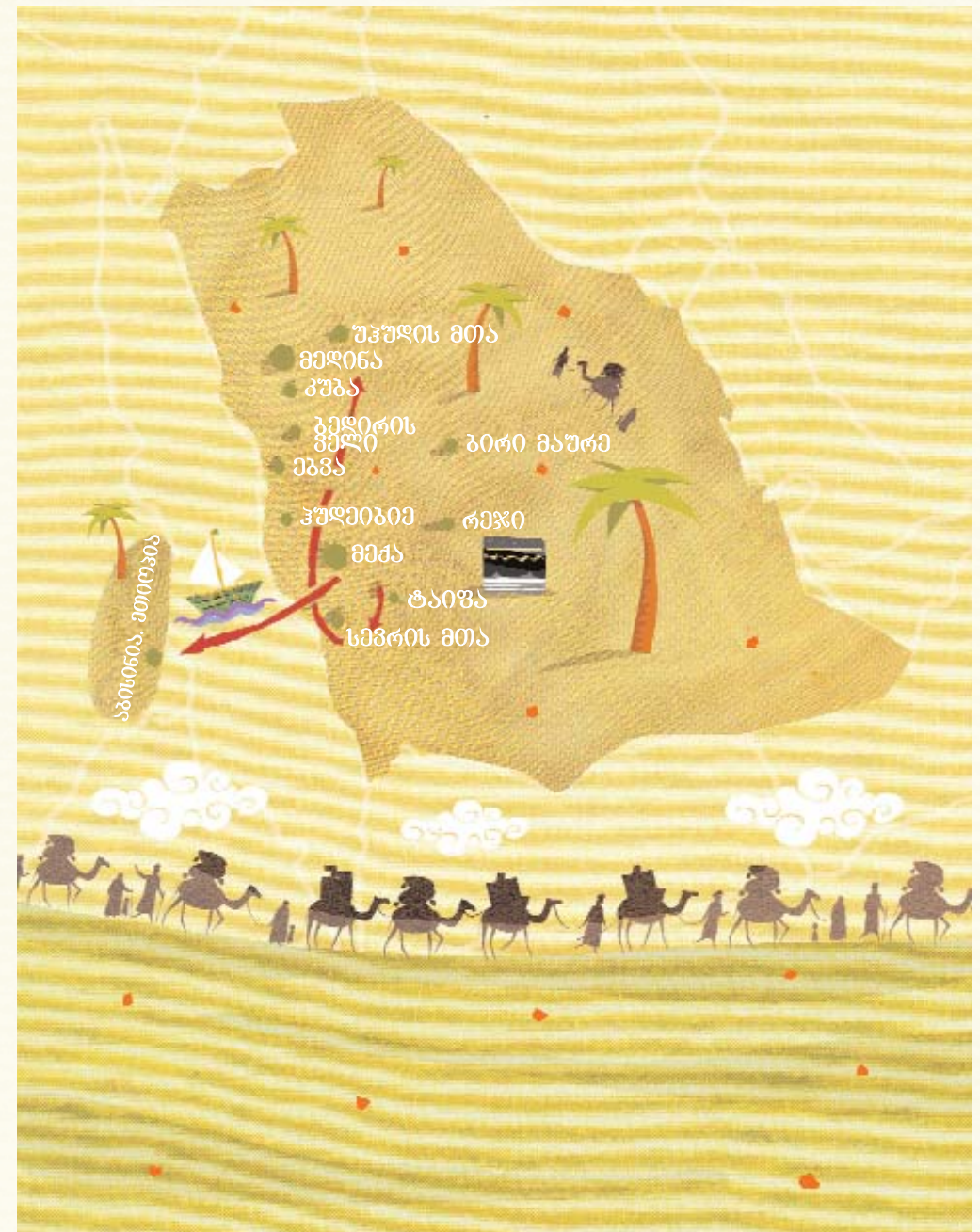
– ჩვენ მექადან მოვდივართ. მექადან გამოპარული და თქვენს ქვეყანაში თავშეფარებული ადამიანების წასაყვანად მოვედით.

– რატომ გინდათ ამ ადამიანების უკან წაყვანა?– დაინტერესდა ნეჯაში.

ელჩებმა აუხსნეს, რომ მექადან ეთიოპიაში ჩამოსულებმა წინაპართა სარწმუნოებას უღალატეს, მუსლიმანობა იწამეს და მის გავრცელებას ცდილობენ, გვინდა, წინააღმდეგობა გავუწიოთო.

ცოტა ხნის დუმილის შემდეგ ნეჯაში ფეხზე წამოდგა. მის ქვეყანაში შეფარებული მუსლიმანების ურწმუნოებზე გადაცემა წუთიერად გაიფიქრა. თუმცა ასეთი ქცევა მის სამართლიანობას არ შეეფერებოდა. საჭირო იყო, მეორე მხარისთვისაც მოესმინა. მეფემ ქვეყანაში შეკედლებული მუსლიმანების მოყვანა ბრძანა.

ნეჯაშმა ელჩების მონათხრობი მუსლიმანებს გააც-

ნო. „რაიმე სათქმელი ხომ არ გაქვთ?“ ჰკითხა მათ. მუსლიმანთაგან აბუ თალიბის შვილი ჯაფარი წინ გამოვიდა და თქვა:

– ჩვენ უწმინდურობაში ვიყავით ყელამდე ჩაძირული. ალლაჰმა ისევ ჩვენგან მართალი, სანდო და კეთილშობილი ადამიანი შუამავლად მოგვივლინა. ამ პიროვნებამ ალლაჰის ერთობის რწმენა და მასზე მსახურება გვიქადაგა, დავგმეთ ის კერპები, რომლებსაც ჩვენი მამა-პაპანი თაყვანს სცემდნენ. მან გვიბრძანა სიმართლის თქმა, ანაბარზე პატრონობა, ნათესაური კავშირების მტკიცედ შენარჩუნება, მეზობლებთან კარგი ურთიერთობის ჩამოყალიბება და სისხლის აღების ტრადიციაზე უარის თქმა. აგვიკრძალა უზნეობის ჩადენა, ტყუილზე დამოწმება, სხვისი ქონების მითვისება, დასმენა, მრუშობა და ქურდობა. გვიბრძანა, ღვთისმსახურება აღვასრულოთ მხოლოდ ალლაჰისადმი და არ გავუჩინოთ მას მოზიარე. ჩვენც დავუჯერეთ და ისე მოვიქცეთ, როგორც ალლაჰმა უბრძანა მას. რაც ჰალალად (ნებადართულად) დავგიწესეს, ჰალალად (ნებადართულად) ვსცანით. მაგრამ ჩვენი მოწინააღმდეგეები ძალიან სასტიკად მოგვექცნენ. ყველა ხერხი და ღონე გამოიყენეს იმისათვის, რომ ხელი აგვედო ჩვენს სარწმუნოებაზე. რადგანაც სხვა გამოსავალი აღარ გვქონდა, თქვენს ქვეყანას შემოვეკედლეთ.

ნეჯაშმა მონაყოლი ყურადღებით მოისმინა და ჯაფარს ალლაჰის აიათების წაკითხვა თხოვა. ჯაფარმა მეფეს მარიემის სურის ერთ-ერთი ნაწილი წაუკითხა. ნეჯაშმა ალლაჰის აიათები რომ მოისმინა, მიხვდა, რომ ელჩები სიმართლეს არ ლაპარაკობდნენ. მათ კატეგორიულად უთხრა, რომ მუსლიმანებს არ გადასცემდა, თუ მუსლიმანები მოისურვებდნენ, შეეძლოთ მის ქვეყანაში მშვიდად და უსაფრთხოდ ეცხოვრათ. ელჩები მათივე მოტანილ საჩუქრებთან ერთად ხელცარიელი უკან გააბრუნა.

ტაიფი

მუჰამმედ შუამავალი ცოლის– წმინდა ჰატიჯეს სიკვდილიდან ერთი თვის შემდეგ შვილობილ ზეიდთან ერთად, ტაიფში წავიდა. მოგზაურობის მიზანი იყო, მექაში არსებულ განსაცდელს ცოტახნით განშორებოდა და სხვადასხვა ქვეყნის ხალხისათვის ისლამი აეხსნა.

მუჰამმედ შუამავალმა ტაიფში შეკრებილებს აუხსნა, რომ (ღმერთი) ალლაჰი არსებობს და ის ერთადერთია, თავად კი მისი უკანასკნელი შუამავალია. ტაიფელებმა მუჰამმედ შუამავალსა და ზეიდს შეურაცხყოფა მიაყენეს, მონებმა და ბავშვებმა ქეები დაუშინეს. ზეიდი გულმოდგინედ იცავდა შუამავალს, რათა ნასროლი ქეები არ მოხვედროდა. ცდილობდნენ იქაურობას უვნებლად განშორებოდნენ, თუმცა... სხეულზე, სადაც ქეები ხვდებოდათ, სისხლი ჩამოსდიოდათ. მუჰამმედ შუამავალს ფეხები დაეკაწრა და დაუშავდა, მიწაზე ეცემოდა, როცა წამოდგებოდა, ისევ ქეებს ესროდნენ და დასცინოდნენ. როცა მუჰამმედ შუამავალი და ზეიდი იქაურობას გაშორდნენ, დამწუხრებული და დაღლილი ერთი ვახის ჩრდილში ჩამოსხდნენ; მუჰამმედ შუამავალმა ასეთი სიტყვები წარმოთქვა:

– ჩემო ალლაჰო! გამოუვალ და უძლურ მდგომარეობაში აღმოვჩნდი. შემიძლია მხოლოდ შენ გითხრა, რომ ურწმუნოების მიმართ რთულ და გამოუვალ მდგომარეობაში ვარ. ჩემო ალლაჰო! შენა ხარ სუსტთა მფარველი. უეჭველად, შენ ხარ ყოველთა ძალთა მფლობელი და იცავ ადამიანს ყოველგვარი ბოროტებისაგან.

მუჰამმედ შუამავალმა არ დასწყევლა ისინიც კი, ვინაც ასეთი ცუდი დღე დააწია. არ დასწყევლა, რადგანაც იგი მოწყალებისა და სიყვარულის შუამავალი იყო.

აქაბე: მედინასკენ მიმავალი გზა

ისრასა და მირაჯის საოცრება:

სამწლიანი რთული ბოიკოტის შემდეგ, მუჰამმედ შუამავალი, რომელმაც ბიძა და მეუღლე დაკარგა, ტაიფიდანაც ხელცარიელი დაბრუნებამ კიდევ დაამწუხრა. ამ გაჭირვების დღეებში ყოვლისშემძლე ალლაჰს დახმარებისათვის ევედრებოდა.

ერთ ღამეს, როდესაც მუჰამმედ შუამავალი ქააბეში ღოცულობდა, ჯებრაილი მოევილინა. ჯებრაილმა მუჰამმედ შუამავალი მექადან იერუსალიმში მდებარე მეჩეთში- „მესჯიდი აქსაში“ გადაიყვანა, საიდანაც ორივენი ცაღ ამაღლდნენ. ამას ისრასა და მიირაჯის (ამაღლების) საოცრება ეწოდება. ეს მოვლენა ისე მცირე დროში მოხდა, მუჰამმედ შუამავალი მექაში რომ დაბრუნდა, ჯერ კიდევ არ იყო გათენებული.

დიღმა ალლაჰმა მიირაჯში მუჰამმედ შუამავალსა და მუსლიმანებს ხუთი დროის ღოცვა უბრძანა.

❧❧❧❧❧❧❧❧❧

მუჰამედ შუამავალი ყოველგვარი გაჭირვებისა და წინააღმდეგობის მიუხედავად ცდილობდა, ისლამის ქადაგება ყველას ყურამდე მიეწვდინა, თანაც ახალი სამ-შობლოს ძეგლს აგობდა, რომელშიც მუსლიმანები მშვიდად და უსაფრთხოდ იცხოვრებდნენ.

იგი ერთ დღეს მედინადან ჩამოსულ ერთ-ერთ ჯგუფს გადაეყარა და ისლამი აუხსნა. ისინიც გამუსლიმანდნენ. ახალგამუსლიმანელები შეუთანხმდნენ, რომ მომავალი ჰაჯობის დროს აქ შეიკრიბებოდნენ. მომავალი წლისათვის ამ ჯგუფს ექვსი კაცი კიდევ მიემატა და მათი რიცხვი თორმეტამდე გაიზარდა, ჰაჯო-ბის პერიოდში მექაში ჩავიდნენ და დათქმულ ადგილას მალულად შეხვდნენ ერთმანეთს. მუჰამედ შუამავალმა გამუსლიმანებულ ამ თორმეტ კაცს პირობა დაადებინა, რომ „არ გაუჩენდნენ ალლაჰს მოზიარეს, არ იქურდებდ-ნენ, არ იმრუშებდნენ, საკუთარ ქალიშვილებს არ მოჰკლავდნენ და ცილს არ დასწამებდნენ არავის.“ შეთანხმდნენ, რომ ერთი წლის შემდეგ ისევ ამ ადგილას შეხვდებოდნენ ერთმანეთს. მუჰამედ შუამავალმა, ისლამის ახსნის მიზნით, მედინელებს თავისი მეგობრის-უმეირის შვილი- მუსაბი გააყოლა. მუსააბმა დიდი ჯაფა გასწია და მედინაში ისლამი გაავრცელა.

მომდევნო წელს მედინელ მუსლიმანთა 75 კაციანი ჯგუფი მექაში ჩავიდა. აქაბედ წოდებულ ადგილას

მალულად შეხვდნენ მუჰამედ შუამავალს და მედინაში დაპატიჟეს. შუამავალი აქაბეში თავის ბიძასთან, აბბას-თან ერთად იყო მისული, აბბასი მედინელებს მიუბრუნ-და და უთხრა:

– ის ჩემი ძმისწულია და ძალიან მიყვარს. აქ მას ჩვენ ვიცავთ. ვშიშობ, მედინაში რომ წამოვიდეს, რაიმე ცუდი არ შეემთხვას. თუ თქვენ დარწმუნებული ხართ, რომ მედ-ინაში მტრებისგან მის დაცვას შესძლებთ, თქვენთან ერთად წამოვიდეს. თუ არა და მექაში დარჩეს.

მუჰამედ შუამავალმა ბიძამისის სიტყვას დაამატა:

– თქვენგან მე მოვითხოვ იმას, რომ არ გაუხადოთ ალლაჰს მოზიარე და ერთგულად ემსახურეთ მას. ხოლო ჩემთვის კი გთხოვთ, მე და ჩემი მეგობრები დაგვიცვათ– უთხრა და ყურანიდან აიათები წარმოთქვა.

მედინელებმა პირობა დადეს, რომ საკუთარი ოჯახე-ბივით დაიცავდნენ შუამავალსა და მის მეგობრებს, ყოველთვის სიკეთის მხარეზე იდგებოდნენ და ბოროტე-ბის ჩამდენთ გააფრთხილებდნენ. მუჰამედ შუამავალი მედინაში დაპატიჟეს. აქაბეზე ამ შეხვედრის შემდეგ შუამავალმა მუსლიმანებს მედინაში გადასვლა- ჰიჯრეთი უბრძანა.

ნამაზი:

ყველა ჭკვიანი და ზრდასრული მუსლიმანისათვის, განურჩევლად კაცისა და ქალისა, დღეში ხუთჯერადი ნამაზის ღოცვა ფარდია (საგაღებულოა). საპატიო მიზეზების გარეშე ნამაზის არ ღოცვა, დიდი ცოდვაა. ასევე ფარდია (საგაღებულოა) პარასკევის (ჯუმის) ღოცვაც; რამაზნისა და ყურბნის ბაირამების ღოცვები კი ვაჯიბია (აუცილებელია- ფარდთან მიახლოებულია).

„იკითხე, რაც შთაგეგონა შენ, წიგნისგან და ილოცე ნამაზი. უეჭველად, ღოცვა (აღამიანებს) დაიცავს უნამუსობისგან და ცუდისგან. და უთუოდ, ალლაჰის ხსენება ყველაზე უდიდესია. ალლაჰმა იცის, რასაც აკეთებთ

(სურა ანკებუთი, აიათი 45)

❧❧❧❧❧❧❧❧

ნაწილი მეოთხე
მედიანაში ბაღასახლება
(ჰიჯრეთი)

მივდივართ, მაგრამ
დავბრუნდებით

მუჰამედ შუამავალი და მისი გულითადი მეგობარი წმინდა ებუბეკირი, მექასთან ახლოს, სევრის მთაზე მდებარე გამოქვაბულში მივიდნენ. წმინდა ალი მექაში დატოვეს, რათა მექელების მიერ შუამაველზე ჩაბარებული ანაბრები პატრონებზე გადაეცა. იმ დამეს წმინდა ალი, კერპთაყვანისმცემელთა მოტყუების მიზნით, მუჰამედ შუამავლის საწოლში დაწვა. წმინდა ებუბეკირის შვილს, აბდულლაჰს დაევადა გამოქვაბულში ყოფნის პერიოდში, რაც მექაში ხდებოდა, მათთვის ეცნობებინა. პარალელურად მეცხვარე ამირს ცხვარი საბალახოდ სევრის მთაზე უნდა ეტარებინა, თანაც წმინდა შუამავლისა და ებუბეკირისათვის რძე მიეცა, ხოლო კერპთაყვანისმცემელთათვის თვალის ასახვევად აბდულლაჰის კვალი წაეშალა. ურეიყიტის შვილი აბდულლაჰიც მესამე დღის მიწურულს, ორ აქლემთან ერთად, სევრის მთის მწვერვალზე უნდა ასულიყო და მოგზაურობის პერიოდში მათთვის მეგზურობა გაეწია.

როცა მუჰამედ შუამავალი წმინდა ებუბეკირთან ერთად სევრის გამოქვაბულში იმალებოდა, მღევართა ერთმა ჯგუფმა ისინი ლამის იპოვა: გამოქვაბულის პირას მივიდნენ. შიგნით რომ შეეხედათ, მათ აუცილებლად დაინახავდნენ, მაგრამ ალლაჰმა ისინი გადაარჩინა.

„და თუ არ
დაეხმარებით მას
(შუამავალს), მაშინ
მას ალლაჰი
დაეხმარება, როგორც
დახმარებია, როცა
იგი ურწმუნოებმა
გააძევეს და (იგი)
ორთაგან მეორე იყო,
როცა გამოქვაბულში
იყვნენ და მეგობარს
თვისას უთხრა: „ნუ
სწუხხარ, შეგველაღ,
ალლაჰი ჩვენთანაა!“
და გარდმოაგლინა
ალლაჰმა თავისი
შეება მასზე და
განამტკიცა იგი
ჯარით, რომელიც
თქვენ არ (თვალთ)
გინილაგთ და აქცია
ურწმუნოთა სიტყვა
უმდარეს, რამეთუ
სიტყვა ალლაჰისა კი
არს უმაღლეს!
ალლაჰი ძლიერია, და
ბრძენია.“
(სურა თეჰე,
აიათი 40)

მეორე დღეს გამოქვაბულში ჩუმად მისულმა წმინდა
ებუბეკირის შვილმა აბდულლაჰმა მექაში მომხდარის
შესახებ მუჰამედ შუამავალს შემდეგი აუწყა:

– დილით, როცა კერპთაყვანისმცემლები შენს სახლ-
ში შეცვივდნენ და საწოლში შენს მაგივრად წმინდა ალი
ნახეს, ძალიან განცვიფრდნენ. განრისხებულებმა წმინ-
და ალი შეიპყრეს და გარკვეული ხნით დააპატიმრეს.
როცა მისგან ვერაფერი გაიგეს, შეეცადნენ, ჩემგან შეეცე-
ოთ, მაგრამ ჩემთანაც რომ არაფერი გამოუვიდათ, წავიდ-
ნენ, ამასთანავე ხმა გაავრცელეს: ვინც თქვენ მათ ცოცხ-
ალს ან მკვდარს მიგგვრის, მას ასი აქლემით
დაასაჩუქრებენ. ყველა, ვინც ეს გაიგონა, თქვენს საძებ-
ნელად გამოეშურა.

მესამე დღე იყო, რაც გამოქვაბულში იყვნენ. თენდე-
ბოდა, როცა შეთანხმებისამებრ ურეიყიდის შვილმა
აბდულლაჰმა აქლემები მოიყვანა და ყველანი ერთად
მედინასაკენ გაუდგნენ გზას.

მუჰამედ შუამავალს ძალიან ეძნელებოდა მექასთან
განშორება, ვინაიდან ის იყო მისი სამშობლო, სადაც
დაიბადა და გაიზარდა, სადაც ბავშვობისა და ახალ-
გაზრდობის საუკეთესო წლები გაატარა. უნდა დაე-
ტოვებინა ქალაქი, რომელთანაც მისი მწუხარება,
სიხარული, იმედები და ოცნებები იყო დაკავშირებული

მეორე მხრივ, მექაში მუსლიმანების მიმართ ზეწოლა
კვლავ გრძელდებოდა. ალლაჰის ბრძანებებს თავისუ-
ფლად ვერ ასრულებდნენ. რაც უნდა ძნელი ყოფილიყო
მექადან წასვლა, მედინა მათთვის მაინც იმედის ახალ
კერას წარმოადგენდა. იქ უფრო თავისუფლად შეეძლოთ
ისლამის ახსნა და ცხოვრება, ამ ფიქრებში მეოფი,
აქლემზე მჯდომი მედინასაკენ მიმავალი მუჰამედ შუა-
მავალი უცებ შეჩერდა, უკან მიიხედა, მექას დიდხანს
უცქირა და თქვა:

– მექა, შენ ჩემთვის დედამიწაზე ყველაზე ულამაზე-
სი ქალაქი ხარ. იძულებით რომ არ განვეშორები, მე
შენ ნებით არასოდეს დაგტოვებდი. მოვა დრო და მე შენ
ისევ დაგიბრუნდები. ღრმად ამოიოხრა უსაზღვროდ
გულდაწყვეტილმა. ვერაყას სიტყვა გამართლდა:
მუჰამედ შუამავალი ორმოცდაცამეტი წლის ასაკში
იძულებული შეიქმნა დედამშობლოდან გადახვეწილ-
იყო.

წმინდა ომარი
მამაცი და
გაბედული
პიროვნება იყო. მას
შუამავლის მექადან
მალულად წასვლა
საკუთარი
თავისთვის ვერ
ეკადრებინა. იარაღი
აისხა, ქაბეში
მივიდა და იქ მეოფთ
მიმართა:

„კერპთაყვანისმცემე
ლნო! მედინაში
გადავდივარ. ვისაც
შვილების ობლად,
ცოლების ქვრივად
და დედების
თვალცრემლიანი
დატოვება სურს,
მოვიდეს,
საბრძოლველად
მოპირდაპირე მთის
უკან ველოდები.“
ვერავინ გაბედა

მასთან
შესაბრძოლებლად
გასვლა.

პიჯრეთის დროს, როცა
მუჰამედ შუამავალმა,
ყუბასა და მედინას
შორის მდებარე
რანონას ხევს მიაღწია,
აქ მან ასიოდე
მუსლიმანს ხუთბეს
წესით მიმართა და
პარასკევის (ჯუმის)
ნამაზი პირველად
ალოცვა. აქ არსებულ
მეჩეთს ამჟამად
„მესჯიდი ჯუმა“ ჰქვია.

ღღღღღღღღ

გადასახლების
(პიჯრეთი) პერიოდში
წმინდა შუამავალზე
მასპინძლობის გამწევი
ებუ ეიუბის საფლავი
სტამბულში, ეიუბ
სულთანის მეჩეთთანაა.

ღღღღღღღღ

ყველა მას ელოდებოდა

რვა დღე იყო მას შემდეგ გასული, რაც მუჰამედ შუამავალი და მისი თანამგზავრი წმინდა ებუბექირი, სევრის მთაზე მდებარე გამოქვაბულიდან წამოვიდნენ. პაპანაქება სიცხეში დღისით ისევ ენებდნენ და ღამით გზას აგრძელებდნენ. დამქანცველი მგზავრობის შემდეგ მედინადან სამი კილომეტრით დაშორებულ სოფელ ყუბას მიაღწიეს. მედინელ მუსლიმანებს, მუჰამედ შუამავალის მექადან წამოსვლის ამბავი შეტყობილი ჰქონდათ. ყოველდღე მედინადან მოშორებით მყოფ შემადლებულ ფერდობებზე აღიოდნენ და გზას უთვალთვალებდნენ. მექადან წამოსვლის შემდეგ მუჰამედ შუამავალის შესახებ აღარაფერი იცოდნენ. ამიტომაც შეწუხებული იყვნენ.

ერთ დღეს, ჰორიზონტზე ორი სილუეტი დაღანდეს, ესენი მუჰამედ შუამავალი და წმინდა ებუბექირი იყვნენ. დიდი თუ პარატა, ყველა მედინელი დიდი სიხარულითა და აღფრთოვანებით შეხვდა წმინდა შუამავლის მოსვლას. ყველა ერთხმად გაიძახოდა: „კეთილი იყოს თქვენი მობრძანება, ჩვენო წმინდა შუამავალო!“ მედინა დღესასწაულის ადგილად იქცა.

მედინელები შუამავლის თავის სახლში მისაწვევად ერთმანეთს ეჯიბრებოდნენ, „ჩვენო საყვარელო შუამავალო. ჩვენთან მობრძანდით.“ ემუდარებოდნენ მას. მან აქლემი თავის ნებაზე მიუშვა და განაცხადა: რომ ვის ეზოშიც აქლემი გაჩერდება, მისი სტუმარი ვიქნებიო.

ამით უნდოდა, რომ გული არავისთვის დაეწვეტა. აქლემმა იარა, იარა და ბოლოს თავისუფალ ადგილას გაჩერდა და იქ დაწვა. ამ ადგილთან ყველაზე ახლოს ებუ ეიუბ ენსარის სახლი იყო. ებუ ეიუბის სიხარულს საზღვარი აღარ ჰქონდა. მუჰამედ შუამავალისა და წმინდა ებუბექირის სტუმრობით ძალიანს ბედნიერი იყო.

მუჰამედ შუამავალი
გარკვეული ხნით ებუ ეიუბ ელ
ენსარისთან დარჩა.

როდესაც მუჰამედ შუამავალი
მედინაში ჩავიდა, პატარა
გოგონები მას სიმღერით
შეგებნენ

ამობრწყინდა ვედას მთიდან,
ვით თოტხმეტი დღისა მთვარე,
მადლობა ღმერთს, მისი მოსვლით
განათდა ჩვენი მხარე.
მოგვიტანა ღვთის ბრძანება,
მარგალიტი წყობილი,
გვერდით ახლავს ებუ ბექირ
ულალატო ძმობილი.
შუქი მოჰფინა მედინას,
მისი მოსვლით გაგლადლით,
ვეგებებით შუამავალს
და შევახით, მობრძანდით!
შენ ხარ მზე და შენ ხარ მთვარე,
ქვეყნის მანათობელო,
მობრძანდი, ღვთის საყვარელო
რჯულის განმმარტებელო.
მოგვაშორა ძველმანები
და შეგემოსა ახლებით,
სული ჩვენი გაგვინათლა,
რწმენის ჭეშმარიტებით.
უქადაგა მცდარ მორწმუნეთ,
მიგვეფო პატრონს სიკეთის
ყველა, ვინც მიჰყვა მუჰამედს
ჰოვებს ბაღებს სამოთხის.
გაგვიმარტა ღვთის ბრძანება
და ჩვენც გულით ვენდობით,
სიტყვას მუდამ გუპატრონებთ,
გვეძმო, ჩვენაც ვეძმობით.
მხარს მოგცემთ მუდამ ღმერთმანი,
არ გეჩევიო ღალატი.
შენ რომ სანდო ვარსკვლავი ხარ,
ეჭვიც არ გვაქვს ამაში
ამობრწყინდა ვედას მთიდან,
ვით თოტხმეტი დღისა მთვარე,
მადლობა ღმერთს, მისი მოსვლით
განათდა ჩვენი მხარე

ღღღღღღღღ

ნაწილი მედიანა
მედიანა: ახალი
ცივილიზაციის ქალაქი

ახალი ცივილიზაცია
ყალიბდება

მედიანას ადრე იესრიბი ერქვა. წმინდა შუამავლის აქ გადასვლამდეც აქაურობა მნიშვნელოვანი სავაჭრო და მჭიდროდ დასახლებული ადგილი იყო. ებრაელი და არაბი ტომები ერთად ცხოვრობდნენ. ხალხში მრავალნაირი რწმენა იყო გავრცელებული. სათვისტომოებს შორის ერთობა არ სუფევდა. სხვადასხვა მიზეზების გამო ერთიმეორის მიმართ მტრულად იყვნენ განწყობილი.

მეჩეთი

პირველი,რისთვისაც მუჰამედ შუამავალმა მედიანაში იზრუნა,მეჩეთის აგება იყო. მაშინ მეჩეთი მუსლიმანების ცხოვრებაში მხოლოდ ღვთისმსახურების ადგილი როდი იყო. ამავე დროს ეს იყო მუსლიმანთა თავშეყრისა და საჭიროების შემთხვევაში უპატრონო და გაჭირვებულთა თავშესაფარი, წმინდა ადგილი და ამაღდროულად საგანმანათლებლო დაწესებულებაც. მუსლიმანები ყოველდღიურ ცხოვრებაში წამოჭრილი პრობლემების შესახებ აქ მსჯელობდნენ და გადაწყვეტილებებსაც აქ იღებდნენ.

როცა მუჰამედ შუამავალი მედიანაში ჩავიდა, იმ თავისუფალ ადგილას, სადაც მისი აქლემი დაწვა, მეჩეთი ააგებინა. ამ მეჩეთს შუამავლის მეჩეთი ჰქვია.

ღღღღღღღღღღ

ეზანი

მუსლიმანთა რიცხვი დღითიდღე იზრდებოდა, მეჩეთში ტევა აღარ იყო და მოთხოვნებს ვეღარ აკმაყოფილებდა. ლოცვის დროის მოსვლისა და ადამიანებზე სალოცავად მოხმობისათვის,რადაც საერთო ნიშანი იყო საჭირო. ქრისტიანები ლოცვაზე მოსახმობად ზარს იყენებდნენ,იუდაეელები კი საყვირს. მუსლიმანებმა არც ცეცხლის აღმართვაც არ მიიჩნიეს მიზანშეწონილად.

პრობლემა ზეიდის შვილის, აბდულლაჰის და სხვა ზოგიერთების ნახული სიზმრების წყალობით მოგვარდა: სიზმარში აბდულლაჰმა ეზნის სიტყვები ისწავლა. ასეთი სიზმრები სხვებმაც ნახეს. ყველამ ნანახი სიზმარი მუჰამმედ შუამავალს მოუყვა. მანაც ეს სიზმრები ირწმუნა. იგივე სიტყვები "მუჰამმედ შუამავალსაც (ვაჰის მეშვეობით) გადმოეცა. ამის გამო მუჰამმედ შუამავალმა ისურვა,რომ ეზანი წმინდა ბილალისთვის ესწავლებინათ და მას ეკითხა,რადგანაც წმინდა ბილალს ომახიანი და კარგი ხმა ჰქონდა.

ეზანს წმინდა ბილალი კითხულობდა და თავისი ხავერდოვანი ხმით მუსლიმანებს სალოცავად უხმობდა.

დასახლების ადგილი

მუჰამმედ შუამავალმა მედინაში გადასულთათვის დასახლების გეგმა შეიმუშავა. მედინელმა მუსლიმანებმა ხელთ არსებული ზედმეტი მიწები მექადან გადმოსახლებულ მუსლიმანებზე გადასაცემად გაიღეს. მუჰამმედ შუამავალმაც შემოწირულ მიწებზე მექელები დაასახლა.

ძმობა

მუჰამმედ შუამავალს სჯეროდა, რომ საჭირო იყო ყველა მუსლიმანის ერთიმეორესთან დაახლოება. მხოლოდ ასეთნაირად შესძლებდნენ სიძნელეების

გადალახვას. მექადან გადმოსახლებულთ მუჰაჯირი ეწოდათ, მედინაში მათ დამხვდურ, დამხმარე და შემფარებელ მუსლიმანებს კი ენსარი. მუჰაჯირები მედინაში ემიგრაციაში იმყოფებოდნენ. ყველაფერი მექაში ჰქონდათ დატოვებული. ზოგს ცოლ-შვილი, ზოგსაც ქონება დაეტოვებინა. მუჰამმედ შუამავალმა მუჰაჯირები და ენსარები ძმებად გამოაცხადა. ყველამ ძმად აირჩია ვინმე. როცა დაძმობილდნენ,მუჰაჯირებმა გაჭირვებას თავი დაადწიეს, ენსარები კი, ძნელ სიტუაციაში მყოფთა მიმართ დახმარებით ბედნიერი იყვნენ.

ამგვარად, მუჰამმედ შუამავალმა უზრუნველყო მუსლიმანების ურთიერთდაკავშირება და შიდა თუ გარეშე მტრების წინააღმდეგ მათი ყოველმხრივ ძლიერ საზოგადოებად ჩამოყალიბება.

ერთად ცხოვრება

მექელი კერპთაყვანისმცემლები მედინაზე თავდასხმისათვის ხელსაყრელ მომეტს ელოდებოდნენ. მუსლიმანებმა შიგნით გაერთიანების შემდეგ, გარე მტრების წინააღმდეგ ერთ მუშტად შეკერის აუცილებლობა იგრძნეს.

მედინას მოსახლეობა დაახლოებით ათიათასს შეადგენდა. მოსახლეობის ერთი ნაწილი ებრაელი იყო. ებრაელები დიდ ძალას წარმოადგენდნენ. ამასთან ერთად მედინაში არამუსლიმანი არაბებიც ცხოვრობდნენ. მუჰამმედ შუამავალმა ამ ჯგუფებთან მოლაპარაკება აწარმოა და უთხრა,რომ მედინაში ერთად მშვიდობიანად ეცხოვრათ. ურთიერთმოლაპარაკების შემდეგ, ურთიერთშორის შეთანხმებას მოაწერეს ხელი.

ამ შეთანხმებიდან გამომდინარე მუსლიმანებს და ებრაელებს ერთნაირი უფლებები ეძლეოდათ. თუ კი რომელიმე ებრაელს ვინმე ზიანს მიაყენებდა,მას მუსლიმანები და ებრაელები ერთობლივად დაეხმარებოდნენ. იგივე პირობა ვრცელდებოდა მუსლიმანებზეც. შეთანხმების მიხედვით,გარეშე მტერთა თავდასხმისაგან ქალაქი ერთობლივად უნდა დაცევათ. თუ კი აზრთა

მუჰაჯირთაგან აბდურრაჰმანი მოგვითხრობს:

„როცა მედინაში გადავდიოდით, მუჰამმედ შუამავალმა ჩემსა და სადს შორის ძმობა დაამყარა. სადმა მითხრა:

– მე ქონებით მდიდარი ვარ. ქონების ნახევარს შენ გითმობ.

–აღლაჰმა შენი ქონება ხეირიანი კქმნას. მე ეს არ მჭირდება, სადაა ის ბაზარი, რომელშიც თქვენ ვაჭრობთ? საკმარისია ხეალ იქ წამიყვანო,- ვუპასუხე მე."

სადმა აბდურრაჰმანი დიღით ყაინუყას ბაზრობაზე წაიყვანა. აბდურრაჰმანმა ვაჭრობა დაიწყო და მოკლე ხანში მედინას ერთ-ერთი მოწინავე მდიდართაგანი გახდა.

❧❧❧❧❧❧❧❧❧

ეზანი

აღლაჰუ ექბერ

აღლაჰუ ექბერ

აღლაჰუ ექბერ

აღლაჰუ ექბერ

ეშჰედუ ენ ლაა ილააჰე იღლაღლაჰ

ეშჰედუ ენ ლაა ილააჰე იღლაღლაჰ

ეშჰედუ ენნე მუჰამმედენ რასულულლაჰ

ეშჰედუ ენნე მუჰამმედენ რასულულლაჰ

ჰაია აღეს სალააჰ

ჰაია აღეს სალააჰ

ჰაია აღელ ფელააჰ

ჰაია აღელ ფელააჰ

აღლაჰუ ექბერ

აღლაჰუ ექბერ

ლაა ილააჰე იღლაღლააჰ

მოხმობის (ეზნის) მნიშვნელობა:

აღლაჰი უდიდესია.

მოწმე ვარ, რომ აღლაჰის გარდა სხვა ღმერთი არ არსებობს.

მოწმე ვარ, რომ მუჰამმედი მისი მსახური და მისივე შუამავალია.

წამოდით ლოცვაზე.

წამოდით გადარჩენასა და ბედნიერებაზე.

აღლაჰი უდიდესია

არ არსებობს ღმერთი გარდა აღლაჰისა.

მარხვა:

მარხვა, ჰიჯრეთიდან (მედინაში გადასახლებიდან)

წელიწადნახევრის შემდეგ ამ აიათით იქნა ნაბრძანები:

„ჰეი, მორწმუნენო! თქვენ დაგეგადლებულათ მარხვა, როგორც დაეგადლებულათ თქვენს წინამორბედთ. იმეღია, თქვენ ღვთისმომშინი იქნებით."

(სურა ფური- ბაყარა. აიათი 183)

ჰადისი:

წმინდა შუამავლის სიტყვებს და მოქმედებებს ჰადისი ჰქვია, რაც მუსლიმანებისათვის ყურანის შემდეგ მეორე წყაროა.

რჩეული ჰადისები (რიაზუს სალიჰინ, ღიანეთის საქმეთა სამართველოს გამომცემლობა)

– ისლამი ხუთ ძირითად საფუძველს ეფუძნება. ესენია: მოწმეობა, რომ არ არსებობს ღმერთი, გარდა ალლაჰისა და მუჰამედი მისი მსახური და მისივე შუამავალია, ნამაზის ღოცვა, ზეჰათის გადახდა, რამაზნის თვეში მარხვა და შესაძლებლობის მქონეთა მიერ ქააბეს მოვლა-მონახულება.

ადამიანებში ყველაზე ხეირიანი ისაა, ვინც ადამიანებს გამოადგება.

სამოთხე ღვლების ფეხთა ქვეშაა.

გაუადგილეთ, ნუ გაუძნელებთ. უმახარობლეთ, ნუ შეაძულებთ.

სისუფთავე რწმენის ნახევარია.

ვისაც პატარები არ უყვარს და უფროსებს პატივს არ სცემს,

სხვაობა წამოიჭრებოდა, პრობლემა მუჰამედ შუამავალს უნდა მოეგვარებინა.

მუჰამედ შუამავალი,ამ შეთანხმების მიხედვით,რაიმე სახის უთანხმოებების დროს მოსამართლედ იქნა აღიარებული. აგრეთვე,ამ შეთანხმებიდან გამომდინარე,ყველას შეეძლო თავისი სარწმუნოების მიხედვით თავისუფლად ცხოვრება.

შეთანხმებამ წერტილი დაუსვა მედინაში არსებულ შიდა ქიშჰს. საბოლოოდ,ამ შეთანხმებით მუჰამედ შუამავალმა და მუსლიმანებმა მოიგეს.

ყველა მოსწავლე გახდა

როდესაც „შუამავლის მეჩეთი“ შენდებოდა,მუჰამედ შუამავლის სურვილით,გვერდით საწოლი,ღამის სათევი განყოფილება დაემატა. ამ განყოფილებას „სუფუა“ ეწოდა. ეს ერთდაგვარი სკოლა, ხოლო მუჰამედ შუამავალი ამ სკოლის მასწავლებელი იყო. ყურანს მისგან სწავლობდნენ და საკუთარ თავს ყველა საკითხში წვრთნიდნენ. ერთის მხრივ სწავლობდნენ,მეორეს მხრივ კი სხვებზე სასწავლებლად ემზადებოდნენ. მუჰამედ შუამავალმა მხოლოდ ამ სკოლით არ იკმარა და სწავლავანათლების საკითხებთან დაკავშირებით მედინაში მობილიზაცია გამოაცხადა. ქალმა თუ კაცმა,დიდმა თუ პატარამ ყველამ ამ მობილიზაციაში მიიღო მონაწილეობა.

რამაზნის თვე

რამაზნის თვე მუსლიმანებისათვის ღვთისმსახურების თვეა. ამ თვის მარხვით გატარება უხენაესი ალლაჰის ბრძანებაა.

მარხვა მუსლიმანებს ჰიჯრეთიდან წელიწადნახევრის შემდეგ ამ აიათით ებრძანათ: „ჰეი,მორწმუნეო! თქვენ დაგვეალდებულათ მარხვა,როგორც დავეალდებულათ თქვენს წინამორბედთ იმედია, თქვენ ღვთის მოშიშნი იქნებით. (სურა ბაყარა. აიათი 183)

მუჰამედ შუამავალი ამ თვეს განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებდა. ამ თვეში ღღისით მარხულობდა. ღამეს კი ღვთისმსახურებაში ატარებდა. უპატრონოებს ეხმარებოდა, გაჭირვებულებს აცვამდა და მათ იფთორის სუფრაზე (რამაზნის ღღეებში ვახშმობა) იწვევდა.

ყურანის პირველი აიათები ამ თვეში,ყადირის ღამეს გარდმოველინა. ამ თვეს მუსლიმანები ღვთისმსახურებაში,თერავიჰის ღოცვაში,ალლაჰზე ვედრებაში,ყურანის კითხვაში და ურთიერთდახმარებაში ატარებენ.

მდიდარი მუსლიმანები თავიანთი ქონებიდან და

ჩვენგანი არაა.

მუსლიმანი მუსლიმანის ძმაა. მას ბოროტებას არ გაუკეთებს, მას მტერს არ ჩააბარებს.

ვინც მუსლიმანი ძმის ერთ საჭიროებას უზრუნველყოფს, ალლაჰიც მის ერთ საჭიროებას უზრუნველყოფს;

ვინც მუსლიმანს ერთ გაჭირვებას გადაარჩენს, ალლაჰიც მას განკითხვის ღღეს ერთი გაჭირვებისგან იხსნის.

ვინც ერთი მუსლიმანის ნაკლს დაფარავს, ალლაჰიც განკითხვის ღღეს მის ნაკლს დაფარვას.

თქვენგან ყველაზე ხეირიანი, ყველაზე სპეტაკი ზნეობის მქონეა.

სიმართლეს არ გადაუხვიოთ, რადგან სიმართლე სიკეთისაკენ, სიკეთე კი სამოთხეში წავიყვანთ. ერიდეთ ტყუილს, რადგან ტყუილი სიგლახისაკენ, სიგლახე კი ჯოჯოხეთში წავიყვანთ.

თქვენგან ყველაზე ხეირიანი ისაა, ვინც ყურანს ისწავლის და სხვებს ასწავლის.

ჩვენთაგანი არაა ის, ვინც მაძლარი ღაიბინებს მაშინ, როცა მეზობელი მშვიერია.

❧❧❧❧❧❧❧❧

ღმერთო ჩვენო,
მოგვეცი ამ
ქვეყანაზეც და
საიქიოშიც სიკეთე
და გადაგვარჩინე
ჯოჯოხეთის წამებას
(სურა ბაყარა აიათი
201)

ღღღღღღღღღ

„ხოლო მათგან
ზოგნი ამბობენ:
ღმერთო, ჩვენო!
ამქვეყნად სიკეთე და
საიქიოშიც სიკეთე
გვიბოძე და
ცეცხლის
საწამებლისაგან
დაგვიფარე.“

(სურა იბრაჰიმი,
აიათი 41).

ღღღღღღღღღ

ფულიდან გარკვეულ ნაწილს გაჭირვებულებს ზექათად
აძლევენ. ზექათი, ისლამის ხუთ ძირითად პირობათაგან
ერთ-ერთია და ჰიჯრეთიდან ორი წლის შემდეგ იქნა
ნაბრძანები, რაც ყურანშიც ძირითადად ლოცვასთან
ერთად მოიხსენიება.

„ილოცეთ ნამაზი, გადაიხადეთ ზექათი და
მოიდრიკეთ ქელი ალლაჰის წინაშე“
(სურა ფერი- ბაყარა, აიათი 43)

მტრობა გრძელდება

მექაში მუსლიმანების გატარებული წლები მოთ-
მინების წლები იყო. ისინი ურწმუნოთაგან გამუდმებით
ზეწოლას განიცდიდნენ, იძულებული იყვნენ მოეთმინათ
მათზე მიყენებული ტანჯვა. მუჰამედ შუამავალმა მათ
მოთმინებისაკენ მოუწოდა და კერპთაყვანისმცემელთა
ამ საქციელისადმი სამაგიეროს ბრძოლით გადახდა
აუკრძალა. კერპთაყვანისმცემლებმა კი მუსლიმანებს
მექაში ცხოვრება ყოველმხრივ შეუზღუდეს და გაუსა-
ძლის გაჭირვებაში ჩააგდეს.

თუმცა მედინაში მყოფ მუსლიმანებს, უსაფრთხოების
ზომები მიეღოთ, საკუთარი ტერიტორია დაეცავათ და

მეზობლებთანაც მშვიდობიანად ცხოვრობდნენ.

მუჰამედ შუამავალი ისლამს სიკეთით ხსნიდა,
არავითარ შემთხვევაში ცბიერებასა და ძალმომრეობას
არ მიმართავდა და ომი არ მოსწონდა. ადამიანებს მოუხ-
მობდა, რომ მიეღოთ განათლება და ეკითხათ ყურანი. მას
სურდა, რომ თავიანთი თავისუფალი გადაწყვეტილებით
აერჩიათ სასურველი სარწმუნოება.

მექელი კერპთაყვანისმცემლები ასეთ მდგომარეობას
ვერ ეგუებოდნენ და მალულად ემზადებოდნენ მუსლი-
მანთა წინააღმდეგ საბრძოლველად. მუჰამედ შუა-
მავალს, ამ საფრთხის თავიდან აცილების მიზნით,
მექელთა სავაჭრო გზების ხელში ჩაგდება სურდა. ურწ-
მუნოები ქარავენებით იარაღსაც ეზიდებოდნენ, მუჰამედ
შუამავალმა იცოდა, რომ ეს მათ წინააღმდეგ უნდა
გამოეყენებინათ.

გარდატეხის წერტილი: ბედირი

მოსალოდნელი იყო მექელებთან ბრძოლის დაწყება.
ამის გამო მუჰამედ შუამავალი დიდ განცდაში იყო.

მუჰამედ შუამავალი, რომელმაც მზადება დაასრულა
და სამგზავროდ გამოემართა, სამას ხუთ ამხანაგთან
ერთად ბედირში მივიდა. კერპთაყვანისმცემლებსაც
ათასკაციანი ჯარი მოემზადებინათ და ამ ადგილისაკენ
მოემართებოდნენ.

ამ დროს მუჰამედ შუამავალს ჰუზეიფე მიუახლოვ-
და, აცნობა, რომ ის მუსლიმანების ჯარზე შესაერთე-
ბლად მამასთან ერთად გამომგზავრებულიყო, გზაზე
კერპთაყვანისმცემლებს დაეკავებინათ და მუსლიმანთა
ჯართან შეუერთებლობაზე პირობის დადების შემდეგ
გაეთავისუფლებინათ.

მუჰამედ შუამავალს ჯარი ესაჭიროებოდა, მაგრამ
მათ დადებული პირობის შესრულება და ბრძოლაში
მონაწილეობის მიუღებლად მედინაში დაბრუნება
ურჩია.

როდესაც შუამავალმა შორიდან კერპთაყვანისმ-
ცემელთა მრავარიცხოვანი ჯარი დაინახა, ალლაჰს

„უეჭველად,
თქვენთვის იყო
სასწაული, პირისპირ
გამოსულ ორ
ჯგუფში: ერთი
ჯგუფი იბრძოდა
ალლაჰის გზაზე,
ხოლო მეორეებს-
ურწმუნოებს,
თავიანთი
თვალსაზრისით,
ისინი ეჩვენებოდათ
თავიანთზე ორჯერ
მეტად. ალლაჰი
თავის დახმარებით
განამტკიცებს იმას,
ვინც მას სურს.
უეჭველად, ამშია
სამაგალითო
გაკვეთილი
თვალთამხედველთათ
ვის.“

(სურა ალი-იმრანი,
აიათი 13)

ღღღღღღღღღ

ბედირის ბრძოლაში, ხელში ჩაგდებულ ტყვეებზე მუჰამედ შუამავალს ასეთი აზრი ჰქონდა. წერა-კითხვის მცოდნეები, თუ კი ათ ბავშვს წერა-კითხვას შეასწავლიდნენ, ტყვეობისაგან გათავისუფლდებოდნენ... ამრიგად, თან ტყვეები განთავისუფლდებოდნენ, თანაც ბავშვები წერა-კითხვას შეისწავლიდნენ.

ღღღღღღღღღღ

ბედირის გამარჯვებით მუსლიმანთა ხმა მთელ არაბეთს მისწვდა. შიკვე ისლამის გავრცელების დრო დამდგარი იყო.

ღღღღღღღღღღ

ასეთნაირად შევედრა: „ჩემო ალლაჰო, აი, ყურაიშელები! ისინი თავმოწონებითა და საიმამით მოდიან, შენს წინააღმდეგ გამოდიან, ცრუდ თვლიან შენს შუამავალს. ჩემო ალლაჰო, ჩვენ დაგვეხმარე! თუკი ამ ერთი მუჭა მუსლიმების განადგურებაზე თანახმა იქნები, შენზე ღვთისმსახურების გამკეთებელი აღარავინ დარჩება.“

ბედირში მუჰამედ შუამავალმა ისლამის ჯარი საბრძოლველად განალაგა. ადგილი, სადაც ისინი იყვნენ დაბანაკებული, ქვიშიანი იყო, ამის გამო შუამავლის მიმდევართაგან ჰუბაბმა მუჰამედ შუამავალს შეეკითხა:

– ეს ადგილი ალლაჰის ბრძანების შესაბამისად შეარჩიეთ თუ თქვენი გადაწყვეტილებით?

– ჩემი გადაწყვეტილებით.– უთხრა მუჰამედ შუამავალმა

– აქაურობა ბრძოლისათვის ხელსაყრელი არაა. ნება მოგვეცი, ბედირის ჭებთან ახლოს დავბანაკდეთ. გარშემომყოფი ყველა ჭა ამოვაგსოთ, ურჩია ჰუბაბმა. ეს რჩევა მიღებული იქნა და ჯარი მაშინვე განკარგა იქ, სადაც ჭები იყო.

ამ დროს მუჰამედ შუამავალმა ენსარები და მუჰაჯირები შეკრიბა, უნდოდა გაეგო თუ რას ფიქრობდნენ ბრძოლის თაობაზე. ორმხრივი საუბრის შემდეგ ყველამ განაცხადა, რომ მუჰამედ შუამავლის გვერდში იყვნენ.

წმინდა შუამავალს, მიუხედავად იმისა, რომ ყველა სამზადისი დასრულებული ჰქონდა, მაინც არ უნდოდა ბრძოლა დაწყებულიყო. მტერს წმინდა ომარი გაუგზავნა და სისხლის ღვრაზე ხელის აღება ურჩია. კერპთაყვანისმცემლები ფიქრობდნენ, რომ მუსლიმანები საკმარის ძალას არ ფლობდნენ და მათ გასანადგურებლად ეს ყველაზე კარგი მომენტი იყო. ამ მიზნით თქვეს, რომ არავითარ შემთხვევაში ბრძოლაზე ხელს არ აიღებდნენ.

ბრძოლა დაიწყო და ოთხ-ხუთ საათს გაგრძელდა. კერპთაყვანისმცემელთა ჯარმა სრული მარცხი განიცადა. მუსლიმანთაგან თოთხმეტი კაცი, კერპთაყვანისმცემელთაგან ებუ ჯჰჰილის ჩათვლით სამოცდაათი კაცი დაიღუპა. დიდმა ალლაჰმა წმინდა შუამავლის ვედრება

მიიღო, დახმარება მიუვლინა.

მწარე გამოცდილება: უჰუდი

ერთი წელი გავიდა. მექელ კერპთაყვანისმცემელთა მედინაზე თავდასხმისთვის მზადების ამბავი მოვიდა. მუსლიმანები ამ საკითხის განსახილველად შეიკრიბნენ. შეკრებაზე მუჰამედ შუამავლის ბიძამ წმინდა ჰამზამ სიტყვა ითხოვა და სურვილი გამოთქვა, რომ ბრძოლა მედინას გარეთ გაემართათ. ზოგიერთმა ახალგაზრდამაც წმინდა ჰამზას დაუჭირა მხარი. მუჰამედ შუამავალმა აღნიშნა, რომ ეს თავდაცვითი ხასიათის ბრძოლა იქნებოდა. როცა კენჭისყრის შედეგად უმრავლესობამ ველზე ბრძოლას დაუჭირა მხარი, მუჰამედ შუამავალიც დათანხმდა. გადაწყდა, მტერს მედინას გარეთ დახვედროდნენ.

ამასობაში მოვიდა ცნობა, რომ მექელების კარგად შეიარაღებული სამი ათასკაციანი ჯარი მედინას საგრძნობლად მოახლოებოდა. ისინი ბედირის დამარცხების გამო შურისძიების მიზნით მოდიოდნენ.

მუჰამედ შუამავალი თანამებრძოლებთან ერთად ჯუმის ლოცვის შემდეგ დაიძრა და მეორე დღეს, დილის ლოცვის დროს, უჰუდის მთასთან შეჩერდა. მუსლიმანთა ლაშქარი ათასი კაცისაგან შედგებოდა, მაგრამ სამასმა კაცმა ბრძოლაში მონაწილეობა გადაიფიქრა და გზიდან დაბრუნდა. ესენი გარეგნულად იყვნენ მუსლიმანები, სინამდვილეში არ სწამდათ. მათი მიზანი მუსლიმანების შიშსა და უიმედობაში ჩაგდება იყო. ასეთ ადამიანებს მუნაფიყი ანუ ორპირი ჰქვია.

თარიღი 625 წელს უჩვენებდა. მედინასთან ახლოს მდებარე, უჰუდად წოდებულ ადგილას, ორი ჯარი ერთიმეორეს დაუპირისპირდა. კერპთაყვანისმცემელთა მედინაზე მიახლოების მიზანი, მუსლიმანების დამარცხების შემდეგ ქალაქის გაძარცვა იყო. მუჰამედ შუამავალს კი ყოველგვარი ზომები მიღებული და ყველაზე პატარა დეტალიც გათვლილი ჰქონდა. ყველაზე საუკეთესო ორმოცდაათი მშვილდოსანი შეარჩია და მარცხნივ მდებარე გორაკზე განალაგა. მეთაურად

უჰუდის ბრძოლის წინ

კერპთაყვანისმცემელთა ჯარის მეთაურმა ებუ სუფიანმა ენსართ ასეთი წინადადება შესთავაზა:

– მედინელებო! თქვენთან საქმე არა გვაქვს, ამ საქმეში თქვენ ნუ ჩაერევით.

ენსარებმა ეს შემოთავაზება მკაცრი სიტყვებით უარყვეს.

ღღღღღღღღღღ

როცა მუჰამედ შუამავალი უჰუდის ბრძოლაში დაიჭრა, თანამებრძოლებმა მას

კერპთაყვანისმცემელთა დაწყველა სთხოვეს. მუჰამედ შუამავალმა:

– მე დედამიწაზე ვინმეს დასაწყველად არა ვარ მოვლენილი. მე ადამიანების სწორ გზაზე დაპატიჟებისათვის, მოწყალების ელჩად ვარ გამოგზავნილი თქვა და შევედრა: ალლაჰმა მათ „სწორი გზა აჩვენოს, მათ ჭეშმარიტება არ იციათ“.

ღღღღღღღღღღ

ჯუბეირის შვილი აბდულლაჰი დაუნიშნა და ასე უთხრა მათ:

– თქვენ ისრებით კერპთაყვანისმცემელთა ცხენოსანი რაზმისაგან დაგვიცავით. მათ ჩვენზე ზურგიდან მოვლისა და თავდასხმის საშუალება არ მისცეთ. ბრძოლა გინდ მოვიგოთ, გინდ წავაგოთ, თქვენ ადგილიდან არ გაინძრეთ, რომ ხელადეთ გვხოცავენ, მაინც არ მოხვიდეთ დასახმარებლად. ბრძოლა დაიწყო. რამდენიმე საათში კერპთაყვანისმცემლებმა მწვავე მარცხი განიცადეს. მაგრამ ცოტა ხნის შემდეგ, ვითარება შეიცვალა. მუსლიმანები ურწმუნოთა აღყაში აღმოჩნდნენ, რადგან შუამავლის მიერ გორაკზე განლაგებულმა მშვილდოსნებმა გორაკი მიატოვეს, ეგონათ, ბრძოლა დამთავრდა და აღარაფერი მოხდებოდა.

მუჰამმედ შუამავალზე მშვილდოსანთა დაუჯერებლობა ძალიან ძვირი დაუჯდათ მუსლიმანებს, სამოცდაათამდე მეგრძოლი დაედუპათ, მათ შორის წმინდა ჰამზაც. შუამავალს ტუჩი გაუსკდა და კბილი ჩაემტვრა. მუსლიმანებმა უჰუდის მთას შეაფარეს თავი და გადარჩნენ. კერპთაყვანისმცემლებმა ჩათვალეს, რომ ბედირის შური იძიეს და მედინაში შეუსვლელად უკან გაბრუნდნენ.

როცა მუსლიმანები თავშესაფრიდან ბრძოლის ველზე დაბრუნდნენ, ნახეს, რომ დაღუპული ყველა მუსლიმანი ნაწამები იყო, მათი სხეულები დაექუცმაცებიანთ. დაღუპულები ბრძოლის ველზე დაასაფლავეს და დამწუხრებული დაბრუნდნენ მედინაში.

ყველა გზა იცდება: ტერაქტები

მედინაში ქუჩები უჰუდის მწუხარებით იყო შეძრული. მუსლიმანებმა უჰუდში ღრმა ჭრილობა მიიღეს, მაგრამ შუამავალი მათთან იყო. უკვე კარგად ჰქონდათ გაცნობიერებული, თუ რაოდენ დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა მუჰამმედ შუამავალზე დაჯერებას. ცხოვრება გრძელდებოდა.

ამ დროს მედინაში ერთი კაცი მოვიდა და მუჰამმედ შუამავალს თავის სათვისტომოში ისლამის ასახსნელად მასწავლებლების გაგზავნა თხოვა. მუჰამმედ შუამავალმა წარსაგზავნ მასწავლებელთა უსაფრთხოების გარანტია მოითხოვა. როდესაც პირობა მიიღო, მუჰამმედ შუამავალმა „სუფფეს“ სკოლიდან კარგად განსწავლული სამოცდაათი თანამოაზრე გაგზავნა.

ეს სამოცდაათი ადამიანი ბირი მაუნად წოდებულ ადგილას ჩასაფრებულ მოწინააღმდეგეთა მიერ ისე განადგურდა, თავდაცვის მიზნით, ხელის განძრევაც ვერ მოასწრო.

* * *

მსგავსი ტერაქტი მუსლიმანებზე რეჯად წოდებულ ადგილასაც განხორციელდა, აქ რვა ადამიანი დაიღუპა. ჰუბეიბი და ზეიდი ტყვედ ჩავარდნენ. ტყვედ ამყვანებმა ისინი მექელ კერპთაყვანისმცემლებს მიჰყიდეს. ურწმუნოებმა ჰუბეიბი მოკლეს, ხოლო ზეიდს კი სიკვდილით დასჯის წინ ჰკითხეს:

– ისურვებდი თუ არა, ახლა შენს ადგილას მუჰამმედი რომ ყოფილიყო?

მან უპასუხა:

– ვფიცავ, რომ მისი აქ ყოფნა კი არა, მის ფეხში ეკლის წასობასაც კი ვერ ავიტან.

თხრილის გათხრა
ჯაბირი მოგვითხრობს:
თხრილის გათხრისას
ერთხელ ლოდი
შეგვხვდა. ამის
შესახებ მუჰამედ
შუამავალს ვაცნობეთ.
მუჰამედ შუამავალმა
ხელში ძალაყინი აიღო
და სანგარში ჩავიდა.
სამი დღე იყო გასული,
არც მუჰამედ
შუამავალსა და არც
ჩვენ რაიმე არ გვეჭამა.
მაგრამ მან ღოდს ისე
დაარტყვა ძალაყინი,
რომ კლდე სილასავით
დაიფშენა."

ღღღღღღღღღ

ასეთი დიდი ერთგულების მნახველმა კერპთაყვანისმცემლებმა აღფრთოვანებისაგან მათლაუნებურად ჩაილაპარაკეს:

– რა ძლიერ უყვართ მუჰამედი მის მეგობრებს! ასეთი სიყვარულის მნახველნი არა ვართო.

ძნელი გამოცდა: ჰენდეკი

უჰუდის ბრძოლის შემდეგ ორი წელი იყო გასული, როცა მედინაში ცნობა მოვიდა კერპთაყვანისმცემელთა ათიათასიანი ჯარის მათკენ დაძვრის შესახებ. მექელი კერპთაყვანისმცემლები კვლავ არ ისვენებდნენ. მუჰამედ შუამავალმა მაშინვე შეკრიბა ამხანაგები მეჩეთში. იმსჯელეს, თუ რა შეიძლებოდა გაეკეთებინათ მოახლოებული საშიშროების თავიდან აცილებისათვის.

– როცა ირანში რაიმე შემოსევა იქნება მოსალოდნელი, ქალაქის გარშემო თხრილს ვაკეთებთ. აქაც ასე მოვიქცეთ, – თქვა წარმოშობით ირანელმა სელიმანმა. ეს აზრი უმრავლესობამ მოიწონა.

მედინას გარშემო თხრილი არაუგვიანეს ერთ კვირაში უნდა გაკეთებულიყო. ყოველ დღე მზის ამოსვლამდე გადიოდნენ და საღამომდე შეუჩერებლად მუშაობდნენ. მუჰამედ შუამავალიც მეგობრებთან ერთად მუშაობდა და ამხნევებდა მათ.

ერთი კვირის განმავლობაში თხრილის სიგრძემ ხუთნახევარ კილომეტრს მიაღწია. სიგანე ისეთი იყო, ცხენი ვერ გადახტებოდა, სიღრმე კი – ცხენი რომ ჩავარდნილიყო, ვერ ამოვიდოდა. მუჰამედ შუამავალმა სამიათასი კაცი ქალაქის სხვადასხვა ადგილას განალაგა. ჯარი საბრძოლო მწყობრში ჩააყენა. ამასობაში კერპთაყვანისმცემლებიც მოვიდნენ. მედინაში მცხოვრები ებრაელები და არამუსლიმანი არაბებიც თან წამოეყვანათ. კერპთაყვანისმცემლებმა, როცა თხრილი დაინახ-

ეს, აღარ იცოდნენ რა გაეკეთებინათ, რადგან ასეთი რამე მანამდე არ ენახათ.

ომი დაიწყო. ზოგჯერ მძაფრდებოდა, ზოგჯერაც ნელდებოდა. ბრძოლაში ოცდა შვიდი დღე გავიდა. კერპთაყვანისმცემლებმა ხელში ვერაფერი ჩაიგდეს, რაიმე შედეგს ვერ მიაღწიეს და ხელცარიელი უკან გაბრუნდნენ. ბრძოლა მუსლიმანთა გამარჯვებით დასრულდა.

ჰენდეკის ბრძოლის
შესახებ ყურანში
ასეა მოთხრობილი:

„ჰეი, მორწმუნენო!
გაიხსენეთ
თქვენდამი ალლაჰის
სიკეთეები, როცა
მოვიდა თქვენთან
ჯარები. მაშინ
გამოგზავნეთ ჩვენ
მათზე (იმ ჯარებზე)
ქარები, რომლებიც
თქვენ ვერ დაინახეთ.
ალლაჰი მხედველია
იმისა, რასაც
სჩადიხართ. როცა
მოვიდნენ თქვენთან
თქვენს ქვემოდან და
თქვენს ზემოდან და
როცა შეშინდა
თვალნი და
(შიშისაგან) ყელს
მიაღვა გულნი და
თქვენ ალლაჰის
მიმართ სხვადასხვა
ეჭვები გამოთქვით.
აი, იქ გამოცდილ
იქმნენ მორწმუნენი
და შეიძვრნენ
ძლიერი ძვრით.

(სურა აჰზაბი, აიათი 9, 10, 11)

ღღღღღღღღღ

დააგვიანდა. მისი სიკედილის შესახებ ხალხში ხმა გაერცეღდა...

საბრძოლველად არ იყვნენ მოსული, მაგრამ ბრძოლის ალბათობა გამოიკვეთა. მუჰამედ შუამავაღმა მეგობრები შეკრიბა. მათ მუჰამედ შუამავაღს შეჰფიცეს, რომ უკანასკნელ ამოსუნთქვამდე იბრძოლებდნენ.

ამბავი მოვიდა, რომ წმინდა ოსმანი ცოცხალი იყო. ცოტა ხანში მექელ კერპთაყვანისმცემელთა წარმომადგენლებთან ერთად ოსმანიც დაბრუნდა.

მექელმა წარმომადგენლებმა ამცნეს, რომ მუსლიმანებს მექაში შესვლის ნებას არ მისცემდნენ და შეთანხმება შესთავაზეს. მოლაპარაკებების შემდეგ შუამავალმა თანხმობა განაცხადა და მომხრეებთან ერთად შეთანხმებას ხელი მოაწერა. მუსლიმანები დამწუხრებული იყვნენ, მიუხედავად იმისა, რომ მექას ასე მიუახლოვდნენ, იქ შესვლა ვერ მოეხერხებინათ.

შეთანხმების მიხედვით, მუსლიმანები ერთი წლის განმავლობაში მექაში ვერ შევიდოდნენ, მაგრამ ერთი წლის შემდეგ ქაბეს მონახულების შესაძლებლობა ექნებოდათ. მუსლიმანები ძალიან დაადონა შეთანხმების ერთმა მუხლმა, რომელიც მდგომარეობდა შემდეგში: "თუ ყურაიშელთაგან ვინმე გამუსლიმანდება და მედინას შეაფარებს თავს, არ უნდა მიიღონ, ამის სანაცვლოდ კი მექაში შეფარებული არცერთი მუსლიმანი უკან არ გაიცემა." ირგვლივ სამარისებურმა სიჩუმემ დაისადგურა."

ამ დროს მათ კისერსა და ფეხებზე ბორკილდადებული, ილაჯგაწყვეტილი ვინმე მიუახლოვდა. სისხლსა და ოფლში იყო ამოსვრილი. ეს ებუ ჯენდელი იყო, სუჰეიდის შვილი. სუჰეილმა თავის შვილს, გამუსლიმანების გამო, ბორკილი დაადო და დილეგში დაამწყვდია, თუმცა ტუსადმა გაქცევა მოახერხა. მამა შვილს მიუახლოვდა, ყელზე მოხვეულ ჯაჭვში სტაცა ხელი და სახეში ძლიერი სილა გააწნა. შემდეგ მუჰამმედ შუამავალს მიუბრუნდა:

—მეთანხმებას ჩემი შვილის მოსვლამდე მოეწერა ხელი,— თქვა მან. გუჰამედ შუამავალი უხმოდ დაემოწმა. სუჰეიდმა განაგრძო:

– მაშ უკანვე გადმომეცო იგი.

ამ დროს ებუ ჯენდელმა შესძახა:

– მუსლიმანებო! საწამებლად და სარწმუნოებიდან მოსაქცევად თქვენ, ჩემი თავი კერპთაყვანისმცემლებს უნდა ჩააბაროთ?! მუჰამედ შუამავალმა ებუ ჯენდელის მამა გვერდზე გაიყვანა და თხოვა, რომ შვილი გაეთავისუფლებინა, მაგრამ მამამისმა უარი განაცხადა. მუჰამედ შუამავალი ებუ ჯენდელს მიუბრუნდა:

– ებუ ჯენდელ, მოითმინე! ალლაჰი შენ და შენს გვერდით მყოფებს ხსნის გზას უაჭველად გაჩვენებთ. ჩვენ ამ ხალხთან შეთანხმებას მოვაწერეთ ხელი და პირობა დავდეთ. მათაც პირობა მოგვცეს. ახლა სიტყვას ვერ გავტყუებთ. სიტყვის გატყუება ჩვენ არ შეგვშვენის, – უთხრა მან. ამრიგად, ებუ ჯენდელი უკან გაიზახვნა.

ყოველივე ამან მუსლიმანებზე დიდად იმოქმედა. მართალია. მექაში ვერ შევიდნენ, მაგრამ კერპთაყვანისმცემლებმა ისინი ოფიციალურად აღიარეს.

მიზანი- მთელი მსოფლიო

ჰუდებიეს შეთანხმების შედეგად, მშვიდობიანი და თავისუფალი გარემო შეიქმნა. მუჰამედ შუამავალმა ეს პერიოდი ყველაზე საუკეთესოდ გამოიყენა. ბიზანტიის იმპერიას,ეთიოპიას,ირანსა და კიდევ რამდენიმე ქვეყანას ელჩების ხელით სარწმუნოებაზე მიპატიჟების წერილები გაუგზავნა.

მიზანი, ისლამის მოწოდებების მთელი მსოფლიოსათვის მიწვდენა იყო.

ბიზანტიის იმპერატორმა პერაკლემ ელჩის მიწოდებული წერილი აიღო, გახსნა და კითხვას შეუდგა:

„-ბისმიღლააპირრაჰმანირაჰიმი. ალლაჰის მსახურ და შუამავალ მუჰამედისაგან, ბიზანტიის იმპერატორ ჰერაკლეს. საღამო ჭეშმარიტი გზის მიმყოლოთ. ისლამზე გეპატიუები. მიიღე ისლამი, რათა გადარჩე და ალლაჰმაც ჯილდო ორმაგად მოგიზღოს. თუკი არ მიიღებ, შენი ხალხის ცოდვა შენს კისერზე იქნება.“

„(მუჰამმედ!) შენ
მოგაგლინეთ
მხოლოდ წყალობად
სამყაროთათვის.“

(სურათი 107)

୧୧୧୧୧୧୧୧

(უთხარით): ჰეი, ღვთიურწიგნებობე-
ბუნლო! თქვენსა და ჩვენს შორის
საერთო სიტყვაზე მოდით.
მხოლოდ ალლაჰს ვეთაყვანოთ
და არაფერი გაუხადოთ მას
თანამოზიარედ. არ უარგჳყოთ
ალლაჰი და არ ვადმერთოთ
ერთმანეთი. თუკი ზურგს
შეგაქცევენ, უთხარით: მოწმე
იყავით, ჩვენ მუსლიმანები
ვართო."

პერაკლიე წაკითხულისა და გარშემომყოფთაგან მიღებული ცნობების მეშვეობით დარწმუნდა, რომ მუჰამედი ნამდვილად აღლაჰის შუამავალი იყო. საკითხი მრჩეველბთან ერთად განიხილა. განზრახული ჰქონდა, ისლამი მიეღო, მაგრამ როცა მათგან წინააღმდეგობას წააწყდა, ისლამის მიღებაზე უარი თქვა. ელჩს კეთილად მოეპყრო, საჩუქრები მისცა და გაისტუმრა.

მექას გათავისუფლება და
სახლში დაბრუნება

ჰუდებივის შეთანხმებაზე ხელმოწერიდან ორი წელი იყო გასული. კერპთაყვანისმცემლებმა მოლაპარაკების დარღვევა დაიწყეს და ბოლოს შეთანხმება გააუქმეს. ამის გამო მუჰამმედ შუამავალმა თორმეტი ათას კაციანი ჯარი მოამზადა და მექასაკენ გაემართა. მიზანი უბრძოლველად და სისხლის დაუღვრელად მექას აღება იყო. მისი საწადელი ასრულდა. მექა უბრძოლველად აიღო.

მუჰამმედ შუამავალმა დაიბრუნა მამა-პაპისეული სამ-
შობლო, სადაც ორმოცდაცამეტი წელი იცხოვრა, სადაც
ბავშვობა და ახალგაზრდობა გაატარა. ამ დიდი გამარ-
ჯეებისათვის აღლავისადმი მადლიერება გამოთქვა. იგი

როცა მუჰამედ
შუამავალი, ჯარის
მეთაური, მექას
გასათავისუფლებლ
ად მიდიოდა, გზაზე
ძაღლი დაინახა,
რომელიც თავის
ღეგეგებს ძუძუს
აწოვებდა.
მეგობართაგან
ერთერთი მაშინვე
ძაღლთან გაგზავნა
და ჯვარს უბრძანა,
რომ მისთვის ვინმეს
ზიანი არ
მიყენებინა.

୧୧୧୧୧୧୧୧୧୧

მექაში შევიდა არა ბრძოლაში გამარჯვებული მეთაურის სიამაყით, არამედ წყალობით, მადლიერებითა და თაყვანისცემლობით.

როცა შეადღის ღოცვის (ევლა) დრო მოვიდა, წმინდა ბილალი ქაბეხე ავიდა და თავისი ღამაზი ხმით ეზანი იკითხა. ღოცვის დამთავრების შემდეგ მუჰამმედ შეამავალმა ხალხს ასეთი კითხვით მიმართა:

„რას ფიქრობთ, როგორ მოგექცევი ახლა თქვენ?"

მისი და მისი მეგობრების მწამებელნი ახლა გამოუვალ მდგომარეობაში იმყოფებოდნენ:

–შენგან სიკეთეს ველოდებით. შენ საუკეთესო ძმა და ღირსეული ადამიანის შვილი ხარ,– უპასუხეს მათ. მუჰამმედ შუამავალმა განაგრძო:

მე თქვენ იუსუფ შუამავლის ნათქვამს გეუბნები. დღეს თქვენ არ გაციცხავ. ალლაჰმა შეგინდოთ.

ის მოწყალებადან ყველაზე შემწყალებელია, — თქვა და საყოველთაო ამნისტია გამოაცხადა. ყველას აპატიო. შემდეგ ქაბე გააწმენდინა მის შიგნით და გარეთ არსებული კერპებისაგან. მუსლიმანები დღეების მანძილზე ქაბეში დარჩნენ. მონატრება გაიქარვეს.

მუჰამედ შუამაგალმა
ჰუნენის ბრძოლის შემდეგ
ნადავლის დარღივბა დაიწყო.
ყურაი შედლა მოწინავეყო.
მიუხედავად იმისა რომ
მუსლიმანები არ იყვნენ,
რადგანაც ისლამის მიმართ
მათი გულგების მოღობა
იყო საზოგადო, მუსლიმანებზე
უფრო მეტი წილი არგუნა.
ამის გამო ენსართაგან
ზოგიერთმა ერთბაშეში
საუბარი გამართა:

– ადღაპის შუამავალი
თავის საგვარეულოში
დაბრუნდა. ბრძოლის
პერიოდში მისი მეგობრები
ჩვენ ვიყავით, მაგრამ
ნადავლის განაწილებისას კი
მის მეგობრებად ნათესავები
და საგვარეულო იქცა.
მოველაპარაკეთ და
ფეთხრათ, რომ ჩვენზეც
იფიქროს.

ეს ამბავი რომ მუჰამედ
შუამავალმა გაიგო, შეკრიბა
ენსარნი და ასე მიმართა:

– აღამიანთა გულების
მოსაგებად მათზე მიცემული
ამქვეყნიური რამეები
თქვენითვის ასე
მნიშვნელოვანია? როცა მათ
სახლებში ამქვეყნიური
ქონება მიაქვთ, თქვენ
აღლბაჰის შუამავალი
მივყავთ. მთლიანი
აღამიანები ერთ მხარეს რომ
წაგიდნენ, ენსარნი მეორე
მხარეს, მე თქვენთან
წამოვიდოდი.

ამის გამოწვევს ენსაზღვრება,
თავიანთი ნათქვამის გამო
ინანებს და იჭიბრებს:

– ჩვენ ბედნიერნი ვართ,
რომ აღლაშის შუამავალი
გვხდა წილად.

ნაწილი მეზვიდე ყველა მასზე ტიროდა

ვედა ჰაჯი ანუ გამოსამშვი- დობებელი ჰაჯობა და ვედა ხუთბე გამოსამშვიდობებელი მიმართვა

მექას ადების შემდეგ ჰაჯობა ფარდი (სავალდებულო) გახდა. მუჰამედ შუამავალი ოჯახთან და მეგობრებთან ერთად ჰაჯობის შესასრულებლად, 632 წლის 22 თებერვალს მექასაკენ გაემართა. მექაში ჰაჯობის ღვთისმსახურება შეასრულეს.

მექას ადებით, ისლამის სარწმუნოებამ სწრაფად იწყო გავრცელება. მუჰამედ შუამავალმა სხვადასხვა მხარეს ელჩები გაგზავნა და არამუსლიმან ხალხებს მუსლიმანობისაკენ მოუწოდა. მოკლე დროში არაბეთის ნახევარკუნძული მუსლიმანების ჰეგემონიის ქვეშ შევიდა. 632 წლის 6 მარტს მუჰამედ შუამავალმა ხალხს მიმართა. ამ მიმართვას ვედა ხუთბე ანუ გამოსამშვიდობებელი მიმართვა ეწოდება. მის მოსასმენად ასიათასზე მეტმა ადამიანმა მოიყარა თავი. მუჰამედ შუამავალმა ვედა ხუთბეზე აღნიშნა, რომ ღმერთი ერთია, ადამიანები ყველანი ერთი წინაპრის შთამომავალი ვართ და ამიტ-

გამოსამშვიდობებელი მიმართვიდან:

** ვისაც ანაბრის სახით რაიმეს მიაბარებენ, მან იგი პატრონს უნდა დაუბრუნოს;*

** უმეცრობის დროინდელი სისხლის ადების ტრადიცია აკრძალულია;*

** ისე, როგორც თქვენს მეუღლეებს თქვენს მიმართ უფლებები გააჩნიათ, თქვენც მათ მიმართ უფლებები გაქვთ.*

** ალლაჰის მორწმუნენი ძმები არიან. ძმის ქონების უსამართლოდ მითვისება არაგისთვის ჰალალი არაა.*

** ადამიანებო! თქვენი ღმერთი ერთია, თქვენი*

წინაპარი ერთია.
ყველა თვენგანის
წინაპარი ადამია.
ადამი კი მიწიდანაა
გაჩენილი.

* ალლაჰისთვის
ყველაზე კარგი
ადამიანი ისაა,
ვისაც ეშინია და
ერიდება მისი. თქვენ
ერთმანეთის მიმართ
უპირატესობა არა
გაქვთ. უპირატესობა
ღვთის მოშიშობაშია.

ღღღღღღღღღღ

ომ ყველანი თანასწორი ვართ. მან ყურადღება გაა-
მახილა ქალთა უფლებებზე და შეახსენა, თუ რისი
გაკეთება იყო აუცილებელი საზოგადოებრივი თანას-
წორობისა და მშვიდობის დასაცავად. გამოსამშვიდობე-
ბელი მიმართვით მუჰამედ შუამავალმა ისლამის სარწ-
მუნოების პრინციპები მთელს კაცობრიობას
საბოლოოდ გააცნო.

გამომშვიდობება

მუჰამედ შუამავალი ჰაჯობის შემდეგ მედინაში
დაბრუნდა. სამოცდა სამი წლის იყო. იმ დღეებში გამუდ-
მებით სიკვდილზე საუბრობდა. ამბობდა, რომ ერთ დღეს
მოკვდებოდა.

მაისი იწურებოდა. ავად გახდა. მეჩეთში ვედარ მივი-
და. ლოცვებზე წმინდა ებუბექირი მიამაგრა. 8 ივნისს,

ორშაბათ დღეს, ავადმყოფობამ საგრძნობლად უმატა.
მარჯვენა ხელი ჰაერში აღმართა და საჩვენებელი თითი
მალდა, ერთი წერტილისაკენ გაიშვირა. „დაშლა ჩემს
უზენაეს ღმერთთან ერთად... ჩემო ალლაჰო, სამოთხეში
შეხვედრამდე!“ – თქვა და ხელები გვერდზე ჩამოუვარ-
და. სახეზე ღიმილი დაადგა.

განშორება: ყველა მასზე ტიროდა

წმინდა ებუბექირი, რომელმაც მუჰამედ შუამავლის
სიკვდილის ამბავი გაიგო, მაშინვე მეჩეთში მივიდა.
ყველა ტიროდა. წმინდა ომარი კი იძახდა:

– მუჰამედ შუამავალი არ მომკვდარა. ვინც იტყვის
მომკვდაო, თავს წავაცლი! წმინდა ებუბექირი ირგვლივ
ატეხილ აურ-ზაურზე ყურადღების მიუქცევლად, ჩუმად
შევიდა მუჰამედ შუამავლის ოთახში, სახეზე ზეწარი
ახადა, შუამავალს ტირილით აკოცა შუბლზე და თქვა:

– შენ გენაცვალოს ჩემი დედა და მამა, ჰეი, ალლაჰის
შუამავალო! შენი სიკვდილი ისევე ღამაზია, როგორიც
სიცოცხლე იყო. გარეთ გამოვიდა და იქ შეკრებილთ
მიმართა:

– ვინც მუჰამედს ეთაყვანებოდა, იცოდეს, რომ
მუჰამედი მოკვდა. ვინც ალლაჰის ღვთისმსახურებას
ასრულებს, იცის, რომ ის ცოცხალი უკვდავია, თქვა და
ალი-იმრანის სურას 144-ე აიათი წაიკითხა:

„და არ არს მუჰამედი რამ სხვა, შუამავლისა. მის-
ამდეც ყოფილან შუამავალნი და რომ ის (მუჰამედი)
ახლა მომკვდარიყო ან მოკლულიყო, უკუმოიქცეოდით*
განა?! ვინც უკუმოიქცევა, ის ვერას დააკლებს ალლაჰს,
მაგრამ ალლაჰი დააჯილდოებს მისადმი მადლიერების
აღმავლენელთ.“

წმინდა ებუბექირის ამ სიტყვებმა, წმინდა ომარი და
ყველა მუსლიმანი, რომელთაც მუჰამედ შუამავლის
სიკვდილი არ სჯეროდათ, დააწყნარა.

ისიც მედინაში, იმ ქალაქში დაასაფლავეს, სადაც მისი

აიათი, რომელიც
სულ ბოლოს
მოეწვინა

„გეშინოდეთ ღლისა,
როდესაც ალლაჰს
დაუბრუნდებით.
შემდეგ თითოეულ
სულს სრულად
მიეგება მოგებული
და ისინი არ
დაიზარებენ. (მათ
უსამართლოდ არ
მოიქცევიან)“

(სურა ფური-ბაყარა,
აიათი 281)

ღღღღღღღღღღ

მამა იყო დასაფლავებული.

მუჰამედ შუამავალი უდიდეს მოყვარესთან, ალლაჰთან გაემგზავრა. ჩვენ, მუსლიმანებს, ორი ამანათი დაგვიტოვა: ალლაჰის წმინდა სიტყვები — ყურანი და თავისი სამაგალითო ცხოვრება სუნა. ამავე დროს მუსლიმანებს უმახარობლა, რომ ვინც ამათ მიყვება, გადარჩება!

მუჰამედ შუამავლის ცხოვრების მნიშვნელოვანი თარიღები

570	ებრეჰეს ჯარის მისვლა სპილოებით ქაბეს დასანგრევად
570	მუჰამედ შუამავლის მამის სიკვდილი?
571	წმინდა მუჰამედ შუამავლის დაბადება (20 აპრილი)
571-576	ძუძუმწოვრებელ ძიძასთან-ჰალიმესთან ცხოვრება
577	დედის—ამინეს სიკვდილი
579	ბაბუის— აბდულმუტალიბის სიკვდილი
591	„ღირსეულთა საზოგადოებაში" გაწევრიანება
596	პატიჯეზე დაქორწინება
597	პირველი შვილის— ყასიმის დაბადება
610	რამაზნის თვეში, ჰირას გამოქვაბულში პირველი შთაგონება
615-616	მუსლიმანების ეთიოპიაში გადასვლები
617-620	კერპთაყვანისმცემელთა მიერ მუსლიმანების წინააღმდეგ განხორციელებული ბლოკადის წლები
620	ზეიდთან ერთად ტაიფაში წასვლა
621	პირველი აქაბეს შეთანხმება
622	მეორე აქაბეს შეთანხმება
622	მუჰამედ შუამავლის მედინაში გადასახლება (ჰიჯრეთი)
622-624	მეჩეთისა და სკოლის აგება, პირველი ეზნის (მოხმობის) კითხვა, ძმობის ჩამოყალიბება, მედინას შეთანხმებაზე ხელმოწერა
624	ბედირის ბრძოლა
625	უჰუდის ბრძოლა
626	ბირი მაუნისა და რეჯის ამბები
626-627	ჰენდეკის (თხრილის) ბრძოლა
628	ჰუდეიბიეს სამშვიდობო შეთანხმება
630	მექას აღება
632	ვედა ხუთზე გამოსამშვიდობებელი მიმართვა (6 მარტი)

